Om Vidyalankar Shikshan Sanstha`s

ASMITA COLLEGE OF LAW

(Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India)

TASK : BOOK REVIEW

Name of Student: आशा नामदेव ढाकणे

Class : TYLLB SEM V Subject फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (C.R.C.P)

Roll No - 42

PART A Introduction of book:

Title: बालकांची काळजी व संरक्षण

Author: श्री. आर. आर. रिपणीस / दर्शना आर रिपणीस

Publication: मुकुन्द प्रकाशन

Book ISBN number: —

Book Edition Number & Year: जुलै 2023

Chapter Number : ~~[illegible]~~ न्यायालयाची वर्गवारी

Synopsis : कलम ६ मध्ये फौजदारी न्यायालयाची पुढीलप्रमाणे वर्गवारी केलेली आहे.

① प्रत्येक राज्यासाठी - उच्च न्यायालय
② प्रत्येक जिल्ह्यासाठी - सत्र न्यायालय
③ प्रथम वर्ग न्याय दंडाधिकारी व महानगर क्षेत्रांमध्ये महानगर दंडाधिकारी न्यायालय.
→ शहरांमध्ये जिल्ह्यांसाठी
④ द्वितीय वर्ग न्यायदंडाधिकारी न्यायालय
→ तालुके किंवा शहरांमध्ये
⑤ कार्यकारी दंडाधिकारी

काही विशेष कायद्यान्वये स्थापन केलेली न्यायालये 'फौजदारी न्यायालये' असतात.

* फौजदारी प्रक्रिया संहिता (सुधारणा)

कोणत्याही दंडाधिकारी पहिल्या वेळी आणि आरोपी व्यक्ती पोलिस कोठडीत असेपर्यंत त्यानंतरच्या प्रत्येक वेळी आरोपी व्यक्तीस त्याच्या समोर जातीने उपस्थित केल्याशिवाय या कलमान्वये अशा आरोपीला पोलिस कोठडीत स्थानबद्ध करण्याचा प्राधिकार देणार नाही. परंतु दंडाधिकारी, आरोपी व्यक्तीला एकतर जातीने किंवा इलेक्ट्रॉनिक व्हिडीओ जोडणीच्या साधनांद्वारे हजर केल्यावर आरोपी व्यक्तीच्या न्यायिक कोठडीतील स्थानबद्धतेत आणखी वाढ करु शकेल.

PART C : Conclusion:

Book is useful for: बालसंरक्षण कायदा समजण्यासाठी

Book language level: मराठी, सोपी भाषा

Why this book is useful for LLB student: या पुस्तकात बालकांच्या न्यायाची व संरक्षणाची संपूर्ण माहिती सांगितली आहे.

Rate in scale of 1 to 10 this book with reason & your own impression.

१०/१०

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha's

ASMITA COLLEGE OF LAW

(Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India)

TASK : BOOK REVIEW

Name of Student: आशा नामदेव ढाकणे

Class : TYLLB SEM V Subject कायद्यांचा अन्वयार्थ (IOC)

Roll No. 42

PART A Introduction of book:

Title: कायद्याचा अन्वयार्थ म्हणजे संविधी ही विधानमंडळाची इच्छा

Author: श्री. आर. आर. टिपणीस / दर्शना आर टिपणीस

Publication: मुकुंद प्रकाशन

Book ISBN number:

Book Edition Number & Year: जून 2023

Part B : Content of Book:

Total number of page of book: 276

Describe Cover page: संविधी हे केंद्रीय विधानमंडळाने व राज्य विधान मंडळाने तयार केलेले अधिनियम असतात.

Explanation of Preface: प्रस्तावनेत लेखकाने आपले मनोगत तसेच संविधानाच्या कायद्यामध्ये अर्थ समजावला आहे.

Language: मराठी

Chapterisation/Parts of booK:

i) Title of chapter.

ii) Synopsis of chapter.

iii) Table of cases.

iv) Index if any.

v) Style of reference & Bibliography.

Chapter Number :

Synopsis : प्रस्तावना :-

संविधी ही विधानमंडळाची इच्छा असते. संविधी हे केंद्रीय विधानमंडळाने व राज्य विधानमंडळाने तयार केलेले अधिनियम असतात. संविधी म्हणजे स्वातंत्र्यपूर्व काळात साम्राज्यवादी व प्रांतिक सरकारांनी तयार केलेले अधिनियम व विनिमय होय. विधान मंडळ हे राष्ट्राचे किंवा देशातील जनतेचे प्रतिनिधीक रुप असून त्याच्या इच्छेचे प्रकटीकरण म्हणजे संविधी होय. जेव्हा संविधीचा अन्वयार्थ लावण्याच्या सुपरिचित नियमांनुसार न्यायालये या संविधीचे प्रतिपादन करतात. तेव्हा असे प्रकटीकरण हे संविधानिक कायद्याचे अंग बनते.

शब्दशः व व्याकरणिक अर्थ लावणे.

* उद्देश किंवा प्रयोजन :-

हे अन्वयार्थ लावण्याचे पहिले तत्त्व आहे. संसदेचे उद्देश काय आहे. हे शोधणे, कायद्याचा अन्वयार्थ लावण्याचे उद्देश व प्रयोजन करते.

संविधानाचा अन्वयार्थ लावण्याचा उद्देश किंवा प्रयोजन म्हणजे ज्यांचा उद्देश त्यांच्या नियंत्रणात नाही अशा विधिविधानांचा अन्वयार्थ

Chapter Number :

Synopsis : लावण्यासाठी न्यायाधीशांना मदत करणे. न्यायाधीशांना जी संयुक्तिक किंवा इष्ट वाटेल अशी मर्यादा निश्चित करणे.

संविधानाच्या अन्वयार्थ लावण्याच्या उद्देश त्यांच्या नियंत्रणात नाही अशा विधिविधानांचा अन्वयार्थ लावण्यासाठी न्यायाधीशांना मदत करणे. न्यायाधीशांचे श्रेष्ठत्व, विधिविधानांचा द्वारे काय उद्देशविले आहे. आणि त्यानुसार त्याचा अन्वयार्थ काय आहे हे जाणून घेणे.

* सुधारणात्मक कायदे :-

सुधारणात्मक कायदा म्हणजे असा कायदा की ज्याद्वारे नवीन सुधारणा (उपाययोजना) प्रदान केल्या जातात. तसे कायदे करण्याचा मुख्य उद्देश म्हणजे कायद्याच्या हक्कांची अंमलबजावणी करतात. सुधारणा करणे किंवा आधीच्या कायद्यातील दोष किंवा चुका दूर करणे हा असतो. या कायद्यांचे स्वरूप सामाजिक, आर्थिक स्वरूपाचे कल्याणकारी कायदे असा असते. सुधारणात्मक कायद्याची काही उदाहरणे म्हणजे मातृत्व लाभ अधिनियम १९६१, आणि कामगार भरपाई अधिनियम १९२३ ही आहेत. अनेक सुधारणात्मक कायद्यांमध्ये त्यांच्या सुधारणेसाठी हे शब्द कायद्याच्या सुरुवातीला वापरले जातात.

Chapter Number :

Synopsis : कायद्याचा अन्वयार्थ लावण्याचे एक महत्वाचे सर्वसाधारण तत्त्व म्हणजे एखाद्या तरतुदीचा अन्वयार्थ लावणे, अन्वयार्थ लावताना 'कायदा संपूर्णपणे वाचला पाहिजे व त्याचे सर्व भाग एकत्रितपणे विचारात घेतले पाहिजे. हे आहे. या तत्वामध्ये असे देखील नमूद केले आहे की कायद्याचा "ex visceribus actus" प्रमाणे अन्वयार्थ लावला पाहिजे म्हणजेच कायद्यांचा चार कोपऱ्याच्या आत जे म्हटलेले नाही ते विचारात घेतले पाहिजे एखाद्या तरतुदीचा पृथकपणे अन्वयार्थ लावता येणार नाही.

जर कायद्याचे वैधानिक प्रयोजन असे असेल की, कायद्याच्या तरतुदींची मालिका ejusdem generis' म्हणून वाचता आली पाहिजे.

तथापि विधानमंडळाचा उद्देश अंमलात आणण्याच्या दृष्टीने विधानमंडळाने वापरलेल्या संज्ञांचा अर्थ घेण्यास न्यायालये सक्षम नाही.

फौजदारी न्यायचौकशीमध्ये व्यवहाराचा सारांश विचारात घेण्याचा आणि अपराध्याचे स्वातंत्र्ये निश्चित करण्याचा न्यायालयांना हक्क आहे.

PART C : Conclusion:

Book is useful for: कायद्याचा अर्थ समजण्याकरिता

Book language level: मराठी, सोपी समजण्यासारखी भाषा

Why this book is useful for LLB student: या पुस्तकात कायद्याचा अर्थ पूर्णपणे समजावला आहे.

Rate in scale of 1 to 10 this book with reason & your own impression.

$\frac{8}{10}$

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha`s

ASMITA COLLEGE OF LAW

(Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India)

TASK : BOOK REVIEW

Name of Student: आशा नामदेव ढाकणे

Class : TYLLB SEM II Subject दिवाणी प्रक्रिया संहिता (C.P.C)

Roll NO. 42

PART A Introduction of book:

Title: न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाचे पुनर्विलोकन प्रक्रिया

Author: श्री. आर. आर. रिपणीस । दर्शना. आर रिपणीस

Publication: मुकुन्द प्रकाशन

Book ISBN number: -

Book Edition Number & Year: जुलै 2023

Part B : Content of Book:

Total number of page of book: 352

Describe Cover page: दिवाणी स्वरुपाच्या प्रश्नांसंबंधी दाद मागण्यासाठी दिवाणी न्यायालय

Explanation of Preface: प्रस्तावनेत लेखकाने आपले मनोगत तसेच दिवाणी प्रक्रियेचा अर्थ समजवला आहे.

Language: मराठी

Chapterisation/Parts of booK:

i) Title of chapter.

ii) Synopsis of chapter.

iii) Table of cases.

iv) Index if any.

v) Style of reference & Bibliography.

Chapter Number : प्रस्तावना :-

Synopsis : अपीलसंबंधी दिवाणी प्रक्रियेत संहितेत व्याख्या केलेली नसली तरी अपील याचा अर्थ खालच्या न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाची किंवा निर्णयांची श्रमपकता तपासण्यासाठी वरच्या किंवा अपीलिय अधिकारिता असणाऱ्या न्यायालयाने अशा खालच्या न्यायालयाच्या निर्णयाचे, हुकुमनाम्याचे किंवा आदेशाचे केलेले न्यायिक परीक्षण होय.

याव्यतिरिक्त दिवाणी स्वरूपाच्या सर्व दाव्यांची संपरिक्षा करण्याच्या न्यायालयांना अधिकार असेल. अशी संपरिक्षा दिवाणी प्रक्रिया संहितेमध्ये तरतूद केलेल्या रितीने केली जाते.

"दावा म्हणजे दिवाणी स्वरूपाच्या प्रश्नांसंबंधी दाद मागण्यासाठी दिवाणी न्यायालयात दावा दाखल करणे.

ज्या विवादाचा विषय वाद कारण त्याच नावाने वाद लढविणाऱ्या ज्या पक्षकारांच्या घरी ते किंवा त्यांपैकी कोणत्याही पक्षकार हक्क सांगत असतील त्या पक्षकारांमध्ये पूर्वी सुरू झालेल्या दाव्यात देखील प्रत्यक्षपणे किंवा भरीव पणे विवादित असेल आणि असा दावा त्याच न्यायालयामध्ये किंवा ज्या प्रकारची दाद मागितलेली आहे. ती मंजूर करण्याची अधिकारिता असलेल्या भारतातील अन्य कोणत्याही

Chapter Number :

Synopsis : न्यायालयाच्या मध्ये किंवा केंद्र सरकारने स्थापन केलेल्या किंवा चालू ठेवलेल्या तशाच प्रकारची अधिकारिता असलेल्या भारताच्या सीमेबाहेरील न्यायालयामध्ये अथवा सर्वोच्च न्याया-लयामध्ये अथवा सर्वोच्च न्यायालयामध्ये प्रलंबित असेल तर कोणत्याहि न्यायालयास अशा दाव्यांची संपरिक्षा पुढे चालू ठेवता येणार नाही.

प्रतिवादी हा वादीला विलंब करण्याचा किंवा न्यायालयाची कोणतीहि आदेशिका चुकविण्याच्या किंवा त्याच्या विरूद्ध देण्यात येईल अशा कोणत्याहि हुकुमनाम्याच्या बजावणीत अडथळा आणण्याच्या किंवा त्याच्या बजावणीत विलंब लावण्याच्या किंवा त्याच्या बजावणीत विलंब लावण्याच्या उद्देशाने.

प्रतिवादी हा भारतातून निघून गेल्यावर दाव्यात प्रतिवादीविरूद्ध देण्यात येणाऱ्या कोणत्याहि हुकुमनाम्याच्या अंमलबजावणीत अडथळा येईल किंवा विलंब होईल किंवा त्याची शक्यता असण्याचा रास्त संभव असेल अशा परिस्थितीत प्रतिवादीने प्रतिवादी भारतातून निघून गेल्यावर बेतात आहे. अशा बाबतीत-

Chapter Number :

Synopsis : जर प्रतिवादी, भारत सोडून जाण्याची वाजवी संभाव्यता असेल व त्यामुळे वाद्यामध्ये त्याच्याविरुध्द काढलेल्या हुकूमनाम्याची बजावणी करण्यास अडथळा येण्याची किंवा विलंब होण्याची शक्यता असेल तर त्याला अटक केली जाऊ शकते.

दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या कलम १०९ मध्ये असे नमूद केले आहे की, प्रकरणामध्ये सर्वसाधारण महत्त्वाचा असा सारभूत प्रश्न अंतर्भूत आहे असे उच्च न्यायालयाने प्रमाणपत्र केले असेल तर आणि त्या प्रश्नावर सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय करण्याची गरज आहे असे उच्च न्यायालयाचे मत असेल तर, उच्च न्यायालयाच्या दिवाणी कार्यवाहीत उच्च न्यायालयाने दिलेल्या कोणत्याही निर्णयाविरुध्द हुकूमनाम्याच्या विरुध्द किंवा आदेशाविरुध्द सर्वोच्च न्यायालयात अपील करता येईल.

तथापि पक्षकारास असे प्रमाणपत्र मिळाले नाही तर तो अपील करण्यास परवानगी मिळण्याबाबत थेट सर्वोच्च न्यायालयाकडे अर्ज करू शकतो. सर्वोच्च न्यायालय योग्य प्रकरणी अशी परवानगी देईल.

PART C : Conclusion:

Book is useful for: दिवाणी प्रक्रिया समजण्याकरिता

Book language level: मराठी, सोपी भाषा

Why this book is useful for LLB student: या पुस्तकात दिवाणी न्यायालयात पुर्नअपील अशा प्रकारे केले जाते हे सांगितले जाते.

Rate in scale of 1 to 10 this book with reason & your own impression.

८/१०

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha`s

ASMITA COLLEGE OF LAW

(Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India)

TASK : BOOK REVIEW

Name of Student: Asha Namdev Dhakne

Class : TYLLB SEM V Subject मानवी हक्क संरक्षण व आंतरराष्ट्रीय कायदा (HRD)

Roll No- 42

PART A Introduction of book:

Title: मानवी हक्क संरक्षण व आंतरराष्ट्रीय कायदा

Author: ॲड. आर. आर. त्रिपणिस / ॲड. दर्शना आर त्रिपणिस

Publication: मुकुन्द प्रकाशन

Book ISBN number:

Book Edition Number & Year: जून २०२२

Part B : Content of Book:

Total number of page of book: 494 Pages

Describe Cover page: लाल काळ्या रंगात पृष्ठ कव्हर असून सुरेख कायद्याचा शिर्षक दिलेले आहे.

Explanation of Preface: प्रस्तावनेत लेखकाने आपले मनोगत दिले व कायद्याबाबत मार्गदर्शन केले आहे.

Language: मराठी

Chapterisation/Parts of booK:

i) Title of chapter.

ii) Synopsis of chapter.

iii) Table of cases.

iv) Index if any.

v) Style of reference & Bibliography.

Chapter Number : प्रस्तावना :-

Synopsis : मानवी हक्क संरक्षण हा एक अतिशय महत्वपूर्ण असा आंतरराष्ट्रीय महत्वाच्या विषयावरील अधिनियम आहे. प्रत्येक प्राणिमात्राला जन्माबरोबरच काहि अधिकार प्राप्त झालेले असतात. मानवाप्रमाणे हा विचार करु शकणारा प्राणि असून आपल्या बुद्धीचा वापर करुन जीवनात नवनवीन शोध लावून जीवनमानात सतत बदल करण्यात व ते समृद्ध करण्यात गुंतलेला असतो. अशा या मानव प्राण्याचे दैनंदिन जीवन सुकर व्हावे या दृष्टीने त्याला काहि मुलभूत अधिकार हक्क या स्वरुपातच मिळणे आवश्यक आहे. सर्व जगभर हा विचार मान्य करण्यात आलेला असून विविध राष्ट्रांनी त्या दृष्टीने उपाययोजना केलि आहे. याबाबतीत काहि आंतरराष्ट्रीय प्रसंविदा करण्यात आल्या आहेत.

भारतामध्ये भारताच्या संविधानाच्या भाग ३ मध्ये अनुच्छेद १२ ते ३५ यामध्ये या दृष्टीने मुलभूत आधिकार संबंधीच्या तरतूद करण्यात आली आहे. तथापि निव्वळ घटनेमध्ये हक्क नेमून दिल्यामुळे किंवा त्याबाबत विविध प्रकारच्या सुविधा सुचविल्यामुळे मानवाच्या हक्कामध्ये संरक्षण होऊ शकत नाहि हि गोष्ट आजवरच्या जगभराच्या अनुभवावरुन सिद्ध झालि आहे. या हक्कांसाठि जागरुकपणे मागणी करावि लागते.

Chapter Number : * मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम 1993

Synopsis : (1994 चा अधिनियम क्र 10) नुसार एकूण 8 प्रकरणे आहेत.

* राष्ट्रीय मानवी हक्क आणि कार्यपद्धती नियम 1994 एकूण 18 कलमे आहेत.

* राष्ट्रीय मागासवर्ग आयोग अधिनियम 1993 मध्ये एकूण - 5 प्रकरण येतात आहेत.

नाव :- मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम 1993

विस्तार :- संपूर्ण भारतभर

प्रारंभ :- 28 सप्टेंबर 1993

मानवी हक्क अध्यादेश 1993 हा दिनांक 8-01-1994 रोजी निरसीत झाला.

प्रकरण 2 - राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग

या प्रकरणात कलम 3 ते 11 मध्ये या आयोगाची स्थापना व सदस्यांची नेमणूक, कर्तव्य, कार्य सभा यांची तरतूद करण्यात आली आहे.

प्रकरण 3 - कार्यपद्धती

कलम 11 ते 20 मध्ये आयोगाने कोणाकोणावरून तक्रारी घ्यायच्या व त्यावर चौकशी करून कार्यवाही आहे. तक्रारीचे पूर्ण झालेले निवारणाची उपाययोजना व आयोग विशेष अहवाल बनविणे.

प्रकरण 5 - राज्य मानवी हक्क आयोग

कलम 21 ते 29 राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग व कार्यपद्धती कलम 1 ते 18 मध्ये तरतूद आहे.

PART C : Conclusion:

Book is useful for: कायद्याच्या समाजातील अभ्यासाकरिता

Book language level: मराठी सोपी सुटसुटीत भाषा

Why this book is useful for LLB student: यात सुटसुटीत मुद्दे नमूद केले आहेत.

Rate in scale of 1 to 10 this book with reason & your own impression.

09/10

प्र. ? Difference between Substantive law & Procedural law [वस्तुनिष्ठ आणि प्रक्रियात्मक कायद्यातील फरक]

→ वस्तुनिष्ठ कायदा :-

जो लोक किंवा लोक आणि राज्य यांच्यातील कायदेशीर संबंधाशी संबंधित आहे. हा एक वैधानिक कायदा आहे म्हणून मुलभूत कायदा लोकांचे हक्क आणि कर्तव्ये परिभाषित करतो, परंतु प्रक्रियात्मक ज्याच्या मदतीने ते लागू केले जातात त्या नियमांची मांडणी करतो.

Procedural Law प्रक्रियात्मक कायदा

हा नियमांचा संच असतो जो फौजदारी खटल्यांमध्ये तसेच नागरी आणि प्रशासकीय कार्यवाहीमध्ये न्यायालयांच्या कार्यवाहीचे संचालन करतो. कोर्टाने कार्यवाही दरम्यान प्रक्रियात्मक कायद्याद्वारे मानक स्तर अप करणे आवश्यक आहे. हे नियम " योग्य प्रक्रियेत योग्य सराव आणि सातत्य सुनिश्चित करतात.

अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यासाठी दोघांमधील फरकाचा अधिक तपशीलवार अभ्यास करणे आवश्यक आहे.

तुलना चार्ट

	प्रक्रियात्मक कायदा	मूलतत्व कायदा
व्याख्या	वास्तविक कायदा लागू केला जाऊ शकतो असे मार्ग आणि माध्यमांशी व्यवहार कसा करतो आणि मांडतो	कायद्याच्या ज्या क्षेत्रांशी संबंधित आहे. जे व्यक्तीचे अधिकार आणि दायित्वे स्थापित करतात, व्यक्ती काय करू शकतात वि काय करू शका

	प्रक्रियात्मक कायदा	मूलतत्त्व कायदा
शक्ती	स्वतंत्र अधिकार नाहीत.	केसचे भवितव्य ठर-विण्यासाठी स्वतंत्र अधिकार
अर्ज	गैर कायदेशीर संदर्भामध्ये लागू केले जाऊ शकतात.	गैरकायदेशीर संदर्भामध्ये लागू केले जाऊ शकत नाहीत.
नियमन	वैधानिक कायद्याने	संसदेच्या कायद्यानुसार किंवा सरकारच्या अंमलबजावणीद्वारे
उदाहरण	प्रक्रियात्मक कायद्यांच्या उदाहरणांमध्ये एका पक्षाला दुसऱ्यावर खटला भरण्यासाठी दिलेला वेळ आणि खटल्याची प्रक्रिया नियं-त्रित करणारे नियम यांचा समावेश होतो.	संसदेच्या कायद्यानुसार किंवा सरकारच्या अंमलबजावणीद्वारे वास्तविक कायद्याचे उदाहरण म्हणजे हत्येचे प्रमाण कसे परिभाषित केले जाते परिस्थितीनुसार आणि खून करणाऱ्याचा गुन्हा करायचा हेतू होता की नाही यावर अवलंबून समान हत्याकांड शिक्षेच्या वेगवेगळ्या स्तरांतर्गत येऊ शकते.

प्र. 2 सीपीसी उद्दिष्टे (objectives of CPC)
नागरी प्रक्रिया संहिता

→ नागरी प्रक्रिया कायदा हा स्वातंत्र्यपूर्व कायदा आहे १८५९ च्या म्हणून हा कायदा १८५९ मध्ये पहिल्यांदा लागू करण्यात आला.

त्यानंतर १८६०, १८६९, १८७७, १८७९ आणि १८८२ मध्ये अनेक वेळा संहितेमध्ये सुधारणा करण्यात आली.

या अनेक सुधारणांच्या सामना केल्यानंतर शेवटी सन १९०८ मध्ये नागरी प्रक्रिया संहिता पुन्हा लागू करण्यात आली.

१९७६ मध्ये एक मोठी दुरुस्ती करून त्यात आणखी ~~सुधारणा~~ करण्यात आली.

~~CPC केवळ परिभाषित आणि सुधारणा करत~~ नाही तर नागरी प्रक्रियेच्या कायद्याचे एकत्रिकरण देखील करते.

* सीपीसीचे मुख्य उद्दिष्ट न्याय सुलभ करणे हे आहे हे योग्यरित्या लक्षात आले आहे की प्रक्रियात्मक कायदा नेहमीच अधीन असतो आणि न्यायास मदत करतो.

~~१९७६~~
१९७६ च्या दुरुस्तीचा मुख्य उद्देश

① याचिकाकर्त्याला नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वानुसार आणि न्यायचाचणी मिळावी.

② कार्यवाहीत विलंब न करणे आणि दिवाणी खटल्यांचा निपटारा जलद करणे.

③ कार्यपद्धतीचे सुलभीकरण आणि गरीब घटकांना न्याय व्यवहाराची खात्री करू जे खटल्यांचा बचाव करण्यासाठी वकील घेऊ शकत नाही.

२००२ मध्ये संहिता आणखी एक मोठी सुधारणा करण्यात आली की खटला जलद गतीने चालवण्याच्या

उद्देशाने करण्यात आला.

२००२ च्या दुरुस्तीची काही ठळक वैशिष्ट्ये -

① लेखी निवेदन दाखल करण्याची वेळ ९० दिवसांपर्यंत मर्यादित आहे. यापूर्वी कोणतीही कालमर्यादा निश्चित केलेली नव्हती.

② तहकूब संस्थेवर निर्बंध

प्र.७. यांचिका (Pleading)

विनवणी हे मूळात काहीही नसून एक तक्रार आणि लिखित विधान असते जिथे दाव्याचे विधान असते. CPC च्या ऑर्डर 6 नियम १ मध्ये प्लीडिंग म्हणजे वादी अशी व्याख्या करतो जिथे वादीने त्यांच्या कारवाईचे कारण किंवा त्या विशिष्ट प्रकरणात फिर्यादीच्या कृतीमागील कारण नमूद केले आहे. दुसरीकडे लेखी विधान नेहमी बचाव पक्षाकडून किंवा प्रतिवादीच्या बाजूने दिले जाते. यामध्ये वादीने आधी फिर्यादीत नमूद केलेल्या सर्व भौतिक वस्तुस्थिती प्रतिवादी करतो. या तथ्यांमध्ये वादीने प्रतिवादीवर लावलेले किंवा त्याऐवजी त्याच्यावर आरोप केलेले आरोप देखील समाविष्ट आहेत.

लेखी निवेदनात एकतर प्रतिवादी आरोप स्वीकारतो किंवा नाकारतो. यासोबतच प्रतिवादीने काही नवीन तथ्ये देखील नमूद केले आहेत जी फिर्यादीने दिलेल्या फिर्यादीत किंवा युक्तीवादात दिलेल्या तथ्यांपेक्षा भिन्न आहेत. ही तथ्ये सहसा प्रतिवादीच्या बाजूने असतात.

अशाप्रकार यांचिका म्हणजे वादी आणि प्रतिवादी यांच्या समाविष्ट असलेल्या पक्षांनी केलेल्या अधिग्रहणाची विधाने किंवा उतारे प्रक्रियेमध्ये

पक्षांच्या वतीने न्यायालयांना संबोधीत करणे समाविष्ट आहे.

ब्लॅकलॉच्या डिक्शनीनुसार प्लीडिंगच्या सरळ अर्थ असा आहे की पक्षकारांमधील पक्षकार आकर्षण म्हणजे वादी आणि प्रतिवादी हे हजर आहेत, बसलेले आहेत किंवा कार्यालयात वितरीत आहेत प्रक्रियेमध्ये पक्षांच्या वतीने न्यायालयांना संबोधित करणे समाविष्ट आहे.

ब्लॅकलॉच्या डिक्शनरीनुसार प्लीडिंगचा सरळ अर्थ असा आहे की पक्षकारांमधील परस्पर आकर्षण म्हणजे ~~बाट~~ कार्यालयात वितरीत आहेत.

बाजू मांडण्याचे काही मुलभूत नियम आहेत जे फिर्यादी आणि बचावांचे लिखित विधान तयार करताना किंवा तयार करताना लक्षात ठेवले पाहिजे. या सर्वांपैकी मूलभूत ~~किंवा~~ नियम खालीलप्रमाणे आहेत:-

① कायद्यावर नव्हे तर वस्तुस्थितीची बाजू मांडली पाहिजे.

② वस्तुस्थितीची बाजू मांडली पाहिजे.

③ बाजू मांडताना पुरावे समाविष्ट करू नयेत.

④ तथ्ये तंतोतंत मांडली पाहिजेत आणि याचिकांमधील कोणतीही महत्वाची तथ्ये चुकू नयेत.

प्र. ५. फिर्यादी -

मानननीय न्यायालयासमोर कार्यवाही करण्यासाठी फिर्यादीला शोभिबार करणे ही खटला सुरू करण्याच्या प्रक्रियेची प्राथमिक आणि अनिवार्य आवश्यकता आहे. फिर्यादीचा मुख्य उद्देश फिर्यादीच्या इच्छा प्रदर्शित करणे हा आहे. फिर्यादीला याचिकाकर्ता म्हणून देखील ओळखले जाते आणि कायद्याचा एक दस्तऐवज आहे ज्यामध्ये फिर्यादीचे लिखित विधान त्याच्या दाव्यांचा उल्लेख आहे.

दिवाणी प्रक्रिया संहिता २६ अंतर्गत असे नमूद केले आहे की प्रत्येक खटला फिर्यादी सादर करून किंवा आधीच विहित केलेल्या कोणत्याही पद्धतीने केला जाईल. या विभागातील मजकुरात हे स्पष्टपणे समजू शकते की न्यायालयासमोर खटला दाखल करण्यासाठी विभाज ही एक आवश्यक आणि मुलभूत आवश्यकता आहे दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश ७ अन्वये फिर्यादीवर कारवाई करण्यात आली आहे. ऑर्डर ७ मध्ये १८ नियम आहेत. त्यापैकी:

① फिर्यादीमध्ये नमूद केलेले तपशील नियम १ ते ८ अंतर्गत प्रदान केलेले आहेत.

② फिर्यादीला दाखल केल्यानंतर अवलंबवायची प्रक्रिया नियम ३ अन्वये नमूद केली आहे.

③ पक्षकारांचे दिसणे आणि फिर्यादीचे रिटर्न यावर नियम १० ते १० ब अंतर्गत चर्चा केली आहे.

④ नकार नाकारणे नियम ११ ते १३ द्वारे हाताळले आहे.

⑤ दस्तऐवज तयार करण्यासंबंधीच्या तरतुदी नियम १४ ते १७ अंतर्गत घातल्या आहेत.

फिर्यादी कारवाईच्या कारणाचे वर्णन करण्यात मदत करते आणि आवश्यक माहिती विचारात घेणे आवश्यक आहे म्हणून असा निष्कर्ष काढला जाऊ शकतो की फिर्यादी हे दाव्याचे विधान आहे ज्यामध्ये फिर्यादी, सर्व आवश्यक तपशीलांसह त्याच्या कारवाईचे कारण निश्चित करतो. दिवाणी कार्यवाहीमध्ये फिर्यादी कारवाईचे कारण समस्या किंवा विवादातील समस्या सांगणारी तक्रार सादर करतो.

① न दिसण्याचे परिणाम :-

CPC च्या कलम १०२ मध्ये नमूद केले आहे की जर वादी सुनावणीसाठी निश्चित केलेल्या दिवशी हजर राहण्यात अपयशी ठरला, तर न्यायालय खटला फेटाळू शकते. त्याचप्रमाणे प्रतिवादी हजर राहण्यास अयशस्वी झाल्यास, न्यायालय केस पुढे चालू ठेवू शकते आणि त्याच्या समोर असलेल्या पुराव्याच्या आधारे निर्णय देऊ शकते.

② पूर्वपक्षीय कार्यवाही :-

जेव्हा प्रतिवादी पक्ष हजर राहण्यात अयशस्वी झाला, तेव्हा न्यायालय तत्पूर्वी कार्यवाही करू शकते याचा अर्थ असा की या प्रकरणाची सुनावणी व निर्णय हा गैरहजर, पक्षाच्या अनुपस्थितीत होईल. न्यायालय इतर पक्षाने सादर केलेल्या पुराव्याच्या विचार करेल आणि उपलब्ध माहितीच्या आधारे निर्णय देईल.

③ एक्स पार्ट डिक्री बाजूला ठेवणे :-

जर एखाद्या पक्षाविरुद्ध डिक्री अनुपस्थितीत प्राप्त केली गेली तर, न दिसणारा पक्ष CPC च्या ऑर्डर IX नियम १३ अंतर्गत एक्सपार्ट डिक्री बाजूला ठेवण्यासाठी अर्ज दाखल करू शकेल

त्यांनी न्याय्य न दिसण्यासाठी पुरेशी कारणे दाखविण्याची आवश्यकता आहे आणि डिक्री बाजूला ठेवण्याची वैध कारणे देण्याची आवश्यकता आहे.

④ सुनावणीचे पुर्ननिर्धारित करणे :-
काही प्रकरणांमध्ये अपरिहार्य परिस्थितीमुळे पक्षकार न्यायालयात उपस्थित राहू शकत नाही ते स्थगितीची विनंती करू शकतात किंवा त्यांच्या अनुपस्थितीसाठी परवानगी घेऊ शकतात. न्यायालय अशा ~~विनंत्या~~ विनंत्यांवर विचार करू शकते आणि त्यानुसार सुनावणी पुन्हा शेड्युल करू शकते.

प्रश्न ७ डिक्री, ऑर्डर आणि निकाल.
→ डिक्री (हुकूम) :-
नागरी प्रक्रिया संहितेच्या कलम २(२) नुसार 'डिक्री' ही एक औपचारिक निर्णयाची अभिव्यक्ती आहे जी या प्रकरणातील सर्व किंवा काही मुद्दयांशी संबंधित पक्षांच्या अधिकारांना पूर्णपणे मान्यता देते आणि एकतर प्राथमिक किंवा अंतिम असू शकते.

* डिक्रीमध्ये खालील गोष्टी असणे आवश्यक आहे.
① तक्रार नाकारणे
② संहितेच्या कलम १४४ अंतर्गत उद्भवणारा कोणताहि विवाद

* डिक्रीमध्ये खालील गोष्टी असू नयेत :-
① अपील अनुसेय असलेले कोणतेही निष्कर्ष हे आदेशाचे अपील असे समजले जाणे आवश्यक आहे.

② पालन न केल्याबद्दल डिसमिसल्या कोणताहि आदेश.

* डिक्रीचे मुलभूत घटक :-

① न्यायनिवाडा झाला पाहिजे.
② खटला
③ पक्षांचे हक्क प्रस्थापित करणे.
④ निर्धार निसर्गाने निर्णायक असणे आवश्यक आहे.

* डिक्रीचे विविध प्रकार :-

① प्राथमिक डिक्री :-
कोर्टाने प्रथम पक्षाच्या अधिकारांचे मत्यांकन करणे आवश्यक आहे आणि खटला पूर्णपणे डिसमिस होण्यापूर्वी कृती आवश्यक आहेत अशा प्रकरणांमध्ये जारी केला जातो.

② अंतिम हुकूम :-
जेव्हा खटला पूर्णपणे सोडवला जातो आणि पक्षांमधील विवादातील सर्व समस्यांचे निराकरण केले जाते तेव्हा अंतिम हुकूम जारी केला जातो.

③ अंशत: प्राथमिक आणि अंशत: अंतिम डिक्री :-
डिक्री अंशत: प्राथमिक किंवा अंशत: अंतिम मानली जाते जर तो फक्त पक्षांचे अधिकार स्थापित करते आणि त्यानंतरच्या प्रक्रियेने सोडवल्या जाणाऱ्या उर्वरित समस्या सोडवतो.

order (ऑर्डर) :-
संहितेच्या कलम २(१४) नुसार, ऑर्डर म्हणजे डिक्री नसलेल्या कोणत्याही दिवाणी न्यायालयाच्या निकालाचे औपचारिक विधान.

① औपचारिक अभिव्यक्ती
② औपचारिक अभिव्यक्ती हा शब्द डिक्री म्हणून मानला जाऊ नये,
③ civil court moot under the decision.

शैली / प्रकार क्रमवारी मांडणे:-
* अपील करण्यायोग्य ऑर्डर:-
कलम १०४ आणि CPC ऑर्डर ४३, नियम १ मध्ये संदर्भित आदेश ही अपील करण्यायोग्य ऑर्डरची उदाहरणे आहेत.

* अपील करण्यायोग्य नसलेले आदेश:-
पक्ष अपील करू शकत नाही. असे आदेश

याव्यतिरिक्त ऑर्डर खालीलप्रमाणे वर्गीकृत केल्या जाऊ शकतात.
① अंतिम आदेश:-
पक्षांचे अधिकार स्थापित करणारा अंतिम आदेश
② इंटरलोक्युटरी ऑर्डर:-
कोर्टाने संपूर्ण केसमध्ये दिलेले तात्पुरते आदेश

* निकाल:-
निर्णय म्हणजे नागरी प्रक्रिया संहिता १९०८ च्या कलम २(९) अन्वये डिक्री किंवा आदेशाच्या आधारे न्यायाधीशांनी केलेले विधान निर्णयाचे समर्थन करण्यासाठी न्यायालयाने दिलेल्या कारणांना निकाल म्हणून संबोधले जाते. पक्षकारांविरुद्ध कारवाईच्या स्वरूपात एखाद्या विशिष्ट विषयावर न्यायालयाचा अंतिम निर्णय म्हणजे निकाल.

classmate
Date ______
Page ______

प्र. १. अंमलबजावणी :-

कोडमध्ये अंमलबजावणी या शब्दाची अर्थ (व्याख्या) केलेली नाही. अभिव्यक्ती अंमलबजावणी म्हणजे अंमलबजावणी करणे किंवा न्यायाच्या, न्यायालयाने दिलेला आदेश किंवा निर्णयावर परिणाम करणे.

① फक्त अंमल बजावणीचा अर्थ न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी किंवा अंमलबजावणी करण्याची प्रक्रिया होय.

② अंमलबजावणी म्हणजे न्यायालयाच्या प्रक्रियेद्वारे डिक्री आणि आदेशाची अंमलबजावणी जेणेकरुन डिक्री धारकाला डिक्रीचे फळ उपभोगण्यास सक्षम करता येईल.

③ जेव्हा निर्णय केडीटर किंवा डिक्री धारकाला निर्णय, हुकूम किंवा आदेशाद्वारे पैसे किंवा इतर वस्तू मिळतात तेव्हा अंमलबजावणी पूर्ण होते.

घनश्याम दास वि अनंत कुमार सिन्हा.

④ सर्वोच्च न्यायालयाने डिक्री किंवा आदेशाच्या अंमलबजावणीशी संबंधित संहितेच्या तरतुदींशी निगडित असे नमूद केले.

जोपर्यंत डिक्रीच्या अंमलबजावणीचा प्रश्न आहे. नागरी प्रक्रिया संहितेत सर्व पैलूंशी व्यवहार करण्यासाठी विस्तृत आणि सर्वसमावेशक तरतुदी आहेत.

कोडच्या आर्डर २१ चे असंख्य नियम वेग-वेगळ्या परिस्थितींची काळजी घेतात जे केवळ निर्णय-कर्जदार आणि डिक्री धारकांना नव्हे तर दावेदार आक्षेप घेणाऱ्यांना देखील प्रभावी उपाय प्रदान करतात. अपवादात्मक प्रकरणात जेथे तरतुदी पीडित पक्षाला अपुरी उपाययोजना आणि योग्य वेळेत दिलासा देण्यास अक्षम आहेत. उत्तर दिवाणी न्यायालयात

नियमित खटला आहे.

सिव्हिल प्रोसिजर कोड अंतर्गत उपचार उपाय हा उच्च न्यायालयीन दर्जाचा असतो, मग इतर कायद्यांनुसार जो सामान्यतः उपलब्ध असतो आणि न्यायाधीश, ज्याला केवळ न्यायाचे प्रशासन सोपवले जाते. ते आंशिक चांगले करणे अपेक्षित आहे.

(५) कायदा आयोगाने आपल्या १४ व्या (१९५८), २७ व्या (१९६४) आणि ४४ व्या (१९७३) अहवालांमध्ये सक्षम न्यायालयाकडून डिक्री प्राप्त केल्यानंतर डिक्रीधारकांना आलेल्या अडचणींवरही विचार केला जाईल. तसे असमाधानकारक स्थितीची कारणे शोधून शिफारशी व सूचना केल्या.

classmate

Date ________
Page ________

प्र १७. खटला दाखल करण्याचे ठिकाण:-

खटला दाखल करण्याची जागा हा शब्द फक्त खटल्याच्या ठिकाणाला सूचित करतो. हे CPC च्या कलम १५-२१ मध्ये समाविष्ट आहे. प्रत्येक न्यायालयाचे स्वतःचे आर्थिक आणि भौगोलिक अधिकार क्षेत्र असते. CPC च्या कलम १५ नुसार खटला चालवण्यासाठी अधिकृत सर्वात कमी दर्जाच्या न्यायालयात दावा दाखल करणे आवश्यक आहे.

दिवाणी न्यायालयाला अधिकार क्षेत्र आहे की नाही याचे मूल्यांकन करण्यासाठी प्रथम हा खटला CPC च्या S.9 द्वारे प्रतिबंधित श्रेणीमध्ये येतो की नाही हे निर्धारित करणे आवश्यक आहे. कलम ९ नुसार ज्याच्यासाठी त्याची सक्षमता स्पष्टपणे किंवा निहितपणे प्रतिबंधित आहे त्या वगळता सर्व दिवाणी प्रकरणांवर प्रयत्न करण्याचा अधिकार न्यायालयांना असेल. ९ नो कोणत्याही दिवाणी न्यायालयात दाखल करता येणार नाही. अधिकार क्षेत्र दोन मध्ये विभागले गेले आहे म्हणजे आर्थिक अधिकार क्षेत्र (कलम १५ आणि प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र.

प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र पुन्हा दाव्यानुसार स्थावर मालमत्ता (एस १६-१८) जंगम मालमत्ता (एस - १९) व इतर प्रकरणांमध्ये विभागले आहे.

* प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र:-

① स्थावर मालमत्ता:- (एस १६-१८)

स्थावर मालमत्तेवर कलम १६ खंड १८ मध्ये व्यवहार केला जातो. स्थावर मालमत्तेच्या वसुलीसाठी / भाड्याने किंवा महसूल शिवाय, स्थावर मालमत्तेच्या विभाजनासाठी स्थावर मालमत्तेचे

इतर कोणतेहि अधिकार किंवा व्याज निश्चित करण्यासाठी स्थावर मालमत्तेचे पूर्वबंद, विक्री किंवा गहाण ठेवण्यासाठी किंवा स्थावर शुल्क आकारण्यासाठी मालमत्ता आणि चुकीच्या ते स्थावर मालमत्तेची भरपाई (TORT)

खटला केवळ स्थावर मालमत्तेवर अधिकार क्षेत्र असलेल्या न्यायालयात दाखल केला पाहिजे. समस्या उद्भवणे तथापि जेव्हा मालमत्ता एकाधिक न्यायालयांच्या अधिकार क्षेत्राच्या अधीन असते. या समस्येचा सामना करण्यासाठी CPC चे S-१७ वापरले जाते. कलम १७ हे निर्दिष्ट करते की प्रकरण न्यायालयाच्या आर्थिक अधिकारक्षेत्रात येत असल्यास कोणत्याही न्यायालयात दाखल केले जाऊ शकते. CPC च्या कलम १८ मध्ये असे म्हटले आहे की, जेव्हा न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र अनिश्चित असते तेव्हा संस्थेचे स्थान

* जंगम मालमत्ता:- (एस -19)

कलम १९ नुसार चुकीच्या (TORT) भरपाई साठी किंवा जंगम मालमत्तेसाठी खटला असल्यास जर तो एक न्यायालयाच्या अधिकार क्षेत्रात न्यायालयात गेला असेल आणि प्रतिवादी राहत असेल किंवा व्यवसाय करत असेल किंवा वैयक्तिकरित्या दुसऱ्या न्यायालयाच्या अधिकार क्षेत्राच्या स्थानिक मर्यादेत फायद्यासाठी कार्य करते. नमूद केलेल्या कोणत्याही न्यायालयामध्ये फिर्यादीच्या पसंतीनुसार खटला सुरू केला जाऊ शकतो.

दुसऱ्या शब्दांत फिर्यादी प्रतिवादीच्या निवासस्थानी, व्यवसायाच्या ठिकाणी किंवा ज्या ठिकाणी चूक झाली त्या ठिकाणी खटला दाखल करू शकतो. हे समजण्याचा सर्वात सोपा मार्ग उदाहरण वापरले.

प्र. १५ दाव्याचे हस्तांतरण :-

दिवाणी प्रक्रिया संहिता १९०८ चे कलम २२-२५ दावे अपील व इतर कोणत्याही कार्यवाही एका कोर्टातून दुसऱ्या कोर्टात हस्तांतरीत करण्याशी संबंधित आहेत.

संहितेच्या कलम २२ मध्ये एकापेक्षा जास्त न्यायालयात दाखल केल्या जाणाऱ्या खटल्यांचे हस्तांतरण करण्याचा अधिकार दिला जातो. दाव्याच्या हस्तांतरणासाठी प्रतिवादीकडून अर्ज करावा लागतो. एक पूर्व अट अशी आहे की अशा हस्तांतरीत न्यायालयात समवर्ती अधिकार क्षेत्र असणे आवश्यक आहे.

① खटल्यातील सर्व पक्षकारांना सूचना देणे आवश्यक आहे.

② प्रतिवादीने शक्य तितक्या लवकरात लवकर अर्ज करणे आवश्यक आहे.
उदा. एकतर लिखित विधानाच्या टप्प्यावर (किंवा) मुद्दे निकाली काढण्यापूर्वी

③ विरुद्ध पक्षाला नोटिस बजावल्यानंतर त्यांनी घेतलेल्या आक्षेपांवरही न्यायालयाला सुनावणी घ्यावी लागते. त्यानंतरच न्यायालय बदलीच्या अर्जावर निर्णय घेऊ शकते.

④ खटला हस्तांतरीत करायचा की नाही हे देखील न्यायालय ठरवते.

⇒ संहितेच्या कलम २३ मध्ये हस्तांतरणाचा अर्ज कोणत्या न्यायालयमध्ये आहे याच्याशी संबंधित आहे. साधारणपणे कोणत्या कोर्टात अर्ज करता येईल असे नमूद करते.

① समवर्ती अधिकार क्षेत्राच्या बाबतीत जर न्यायालये त्याच अपिलीय न्यायालयाच्या अधीन असतील तर कलम २३ (१) अंतर्गत अज, अपिलीय न्यायालयात हस्तांतरणासाठी अर्ज केला जाऊ शकतो.

② समवर्ती अधिकार क्षेत्राच्या बाबतीत, जर न्यायालये वेगवेगळ्या अपिलीय न्यायालयांच्या अधीन असतील परंतु त्याच उच्च न्यायालयाच्या अधीन असतील अशा उच्च न्यायालयात कलम २३(२) अंतर्गत हस्तांतरणासाठी अर्ज केला जाईल.

③ समवर्ती अधिकारक्षेत्राच्या बाबतीत जर न्यायालये वेगवेगळ्या उच्च न्यायालयाच्या अधीन असतील तर प्रथम प्रारंभ नियम लागू केला जाईल. मग उच्च न्यायालयात अर्ज सादर केला जाईल ज्याच्या स्थानिक अधिकारक्षेत्राच्या हद्दीत ज्या न्यायालयाची कार्यवाही प्रथम सुरू झाली. (किंवा कलम २३(३) अंतर्गत स्थित आहे.

संहितेच्या कलम २४ मध्ये जिल्हा न्यायालये आणि उच्च न्यायालयांद्वारे दिवाणी दावे हस्तांतरित करण्याचे आणि मागे घेण्याच्या सर्वसाधारण अधिकारांची तरतूद आहे.
① येथे कोणतेही विशिष्ट कारण नमूद केलेले नाही परंतु केवळ न्यायालयांना खटले हस्तांतरित (किंवा) मागे घेण्याचे अधिकार देतात.
② न्यायालय कार्यवाहीच्या कोणत्याही टप्प्यावर दावे हस्तांतरित (किंवा) मागे घेऊ शकतात. हे पक्षांनी किंवा स्व-मोटो अधिकाराद्वारे केलेल्या अर्जाद्वारे असू शकते.
③ कलम २४ च्या उपकलम (२) मध्ये असे म्हटले आहे की हस्तांतरण किंवा पैसे काढण्याच्या बाबतीत न्यायालय एक तर पुन्हा प्रयत्न करू शकते किंवा हस्तांतरित केल्या प्रमाणेच पुढे जाऊ शकते.
संहितेच्या कलम २५ सर्वोच्च न्यायालयाला खटले हस्तांतरित करण्याचा अधिकार देते.

प्रश्न १६: व्याज आणि कर्ज :-

सिव्हिल प्रोसिजर कोडच्या कलम ३४ मध्ये व्याज म्हणून परिभाषित केलेले आहे. कुठे आणि आता पर्यंत पैसे भरण्यासाठी डिक्री आहे. न्यायालय. डिक्रीमध्ये न्यायालयाला वाजवी वाटेल अशा दराने व्याज देण्याचे आदेश देऊ शकते. खटल्याच्या तारखेपासून डिक्रीच्या तारखेपर्यंत मुद्दल रकमेवर खटल्याच्या संस्थेच्या अगोदरच्या कोणत्याही कालावधीसाठी अशा मूळ रकमेवर करण्यात आलेल्या कोणत्याही व्याजाव्यतिरिक्त (अशा दरापेक्षा जास्त नसलेल्या दरावर पुढील व्याजासह डिक्रीच्या तारखेपासून पेमेंटच्या तारखेपर्यंत किंवा न्यायालयाला योग्य वाटेल अशा पूर्वीच्या तारखेपर्यंत संघ रक्कम, प्रतिवर्षी अशा मूळ रकमेवर न्यायालयाला वाजवी वाटेल.

कलम ३५ (खर्च) :-

ही रक्कम पराभूत पक्षाने भरावी लागते हा उपाय एका बाजूने विजेत्या पक्षाला बक्षीस म्हणून आणि दुसऱ्या बाजूने पराभूत ~~झा~~ ~~खोट्या~~ झालेल्या भागास पक्षाला शिक्षा म्हणून मानल्या जाऊ नये.

त्याबाबत आवश्यक ते सर्व निर्देश न्यायालया-कडून दिले जातील. ज्या प्रकरणांमध्ये न्यायालयाने खर्च देण्यास नकार दिला, ते तसे करण्याबद्दल लेखी देईल. खर्च न्यायालयाच्या विवेकबुद्धीनुसार आहेत. जर न्यायालयाला असे करणे योग्य वाटत असेल तर ते वाजवी रीतीने वापरले आवश्यक आहे. आणि योगायोगाने नाही. खटल्यातील तथ्ये आणि परिस्थिती लक्षात घेऊन न्यायालयाच्या हा विवेक वापरला पाहिजे.

* कलम ३५ A च्या खोट्या किंवा त्रासदायक दाव्यांच्या संदर्भात भरपाई.

classmate
Date
Page

* कलम ३५ A खोट्या किंवा त्रासदायक दाव्यांच्या संदर्भात भरपाई :-

फाशीच्या कार्यवाहिसह कोणताही खटला किंवा इतर कार्यवाही, परंतु कोणत्याही पक्षाने केलेल्या दाव्यावर आक्षेप घेतल्यास दावा किंवा बचाव किंवा त्याचा कोणताही भाग आक्षेप घेणाऱ्याच्या विरुद्ध खोय किंवा ज्या पक्षाद्वारे तो पक्षाच्या माहितीला त्रासदायक आहे. पुढे केले गेले आहे आणि त्यानंतर आक्षेपकर्त्याच्या विरोधात असा दावा किंवा बचाव नाकारला गेला असेल, सोडून दिला असेल किंवा संपूर्ण किंवा अंशतः मागे घेतला गेला असेल, तर न्यायालय अशा दाव्यांच्या बचाव खोटा किंवा त्रासदायक असल्याचे ठेवण्याची कारणे नोंदवून आदेश देऊ शकते. वस्तूच्या पेमेंटसाठी किंवा ज्या पक्षाने असा दावा किंवा बचाव पुढे केला आहे त्या पक्षाने नुकसान-भरपाईच्या मार्गाने खर्च.

* विविध खर्च - २० A

ऑर्डर २० A टायपिंग, नोटिस ड्राफ्टिंग इत्यादी खर्चाच्या संदर्भात न्यायालयाच्या अधिकारसंदर्भात विशिष्ट तरतूद करते.

* निष्कर्ष :-

CPC च्या तरतूदीचा अभ्यास केल्यावर, मी या निष्कर्षावर पोहोचते की कलम ३५, ३५ A, ३५B हा संपूर्ण खटल्याच्या प्रक्रियेत खर्च झालेला वेळ आणि पैसा लक्षात घेऊन विजेत्या पक्षाला खर्च देण्याच्या उद्देशाने घातला गेला होता. खर्चाच्या रकमेची कोणतीही कमाल मर्यादा नसल्याने परंतु कोणत्याही प्रकारे गैरवर्तणुकीमुळे लाभार्थी पक्ष स्वतः दोषी नाही याची खात्री देऊन न्यायालयाने वाजवी खर्च दिला पाहिजे.

प्र १८ स्थगिती :-

① न्यायालय वेळ देऊ शकते आणि सुनावणी पुढे ढकलू शकते. न्यायालय खटल्याच्या कोणत्याही टप्प्यावर पुरेसे कारण दाखविल्यास, पक्षकारांना किंवा त्यांच्या पैकी कोणालाही वेळ देऊ शकते आणि नोंदवण्याच्या कारणांसाठी वेळोवेळी दाव्याची सुनावणी पुढे ढकलू शकते. लिखित स्वरूपात;

परंतु दाव्याच्या सुनावणीदरम्यान अशी कोणतीही स्थगिती - पक्षकाराला तीनपेक्षा जास्त वेळा दिली जाणार नाही.

② स्थगिती खर्च :-

अशा प्रत्येक प्रकरणात न्यायालय दाव्याच्या पुढील सुनावणीसाठी एक दिवस निश्चित करेल आणि २ (असे आदेश देईल की स्थगितीमुळे होणारा खर्च किंवा न्यायालयाला योग्य वाटेल असा उच्च खर्चाचा): ३ (तर)

(अ) दाव्याची सुनावणी सुरू झाल्यावर तो दिवसेंदिवस चालू ठेवला जाईल. जोपर्यंत उपस्थित असलेल्या सर्व साक्षीदारांची तपासणी होत नाही. जोपर्यंत उपस्थित असलेल्या सर्व साक्षीदारांची तपासणी होत नाही. जोपर्यंत न्यायालयाला असे आढळून येते नाही की त्याने नोंदवलेल्या अपवादात्मक कारणांमुळे स्थगिती पुढील दिवसाच्या पलीकडे सुनावणी आवश्यक आहे.

(ब) पक्षाच्या विनंतीवरून कोणतीही स्थगिती दिली जाणार नाही. त्या पक्षाच्या नियंत्रणाबरोबर परिस्थिती वगळता.

(क) पक्षकाराचा वकील दुसऱ्या न्यायालयात गुंतलेला आहे ही वस्तुस्थिती तहकूब करण्याचे कारण असू शकत नाही.

(३) जेथे वकीलाचे आजारपण किंवा तो दुसऱ्या न्यायालयात गुंतलेला असण्याव्यतिरिक्त कोणत्याही कारणास्तव खटला चालविण्यास त्याची असमर्थता नाकूब करण्याचे कारण म्हणून पुढे केले जाते. तेव्हा न्यायालय त्याचे समाधान झाल्याशिवाय पुढे स्थगिती मंजूर करणार नाही, स्थगितीसाठी अर्ज करणाऱ्या पक्षाला वेळेत दुसरा वकील गुंतवता आला नसता.

(३) जर कोर्टात साक्षिदार हजर नसेल पण पक्षकार किंवा त्यांचा वकील हजर नसेल किंवा पक्षकार किंवा त्यांचा वकील कोर्टात हजर असला तरी साक्षिदाराची तपासणी किंवा उलटतपासणी करण्यास तयार नसेल तेव्हा कोर्टाला वाटत असेल तर योग्य साक्षिदाराचे बयाव नोंदवा किंवा साक्षिदाराची परिक्षा किंवा उलटतपासणी करण्यास तयार नसेल किंवा योग्य वाटेल असे आदेश पारित करा. जसे की पक्षकार किंवा त्याचा वकील हजर नसतो किंवा तयार नसतो.

(२) ठरलेल्या दिवशी पक्ष हजर न झाल्यास प्रक्रिया जेथे त्या दिवशी दाव्याची सुनावणी पुढे ढकलण्यात आली आहे. पक्षकार किंवा त्यापैकी कोणीही हजर राहण्यास अयशस्वी झाले तर न्यायालय त्या बाजूने आदेश IX द्वारे निर्देशित केलेल्या पद्धतींपैकी एका पद्धतीमध्ये खटला निकाली काढण्यास पुढे जाऊ शकते किंवा असे इतर योग्य वाटेल म्हणून ऑर्डर करा.

(२) कोणताही पक्ष पुरावा सादर करण्यास अयशस्वी झाला तरीही न्यायालय पुढे जाऊ शकते.

प्रश्न १८. प्रतिज्ञापत्र :-

'प्रतिज्ञापत्र' हा शब्द संहितेमध्ये परिभाषित केलेला नाही, त्याला सामान्यतः अर्थ लिखित शपथपत्र विशेषतः अधिकृत अधिकारी किंवा दंडाधिकाऱ्यासमोर शपथेवर किंवा प्रतिज्ञापत्रावर दिलेले प्रतिज्ञापत्र असा होतो.

शपथपत्र म्हणजे सोप्या भाषेत सांगायचे तर शपथ घेण्याच्या सामर्थ्याने साक्षीदारासमोर शपथ घेतलेला वस्तुस्थितीची लिखित घोषणा प्रत्येक प्रतिज्ञापत्र लिहीलेले असणे आवश्यक आहे. आणि त्यात केवळ तथ्य समाविष्ट असले पाहीजे निष्कर्ष नाही.

नोटरी किंवा ओथ कमिशनरने ते योग्यरित्या प्रमाणित केले आहे किंवा पुष्टी केली आहे. नोटरी आणि शपथेसाठी न्यायालय या आयुक्तांची नियुक्ती करते. साक्षीदारांची स्वाक्षरी बनावट नाही याची खात्री करण्याची जबाबदारी नोटरी किंवा शपथ आयुक्तांची आहे.

परिणामी प्रतिज्ञापत्र साक्षांकित करण्यासाठी साक्षीदाराने नोटरी किंवा शपथ आयुक्तासमोर व्यक्तिशः हजर राहणे आवश्यक आहे.

* प्रतिज्ञापत्राच्या आवश्यक गोष्टी :-

- हे एखाद्या व्यक्तीने केलेले विधान असणे आवश्यक आहे.
- हे तथ्यांशी संबंधित असले पाहीजे.
- हे लिखित स्वरुपात असणे आवश्यक आहे.
- हे प्रथम व्यक्तिमध्ये लिहिलेले असणे आवश्यक आहे आणि दंडाधिकारी किंवा अधिकृत अधिकाऱ्यासमोर शपथ घेणे किंवा पुष्टी करणे.

* खोटे प्रतिज्ञापत्र दाखल करणे :-

एखादी व्यक्ती जाणूनबुजून खोटी आणि असंबद्ध विधाने सत्य बरोबर आणि अचूक असल्याची शपथ घेते आणि न्यायालयाला फसवण्याच्या उद्देशाने त्यावर स्वाक्षरी करते. हे खोटे प्रतिज्ञापत्र म्हणून ओळखले जाते. यामुळे कायदेशीर प्रक्रिया, न्यायालयीन मंदावते आणि त्याचा उघड गैरवापर होतो. खोटे प्रतिज्ञापत्र दाखल करणे हा भारतीय दंड संहितेच्या कलम १९९, १९३, १९५ आणि १९८ अंतर्गत गुन्हा आहे.

* निष्कर्ष :-

हे स्पष्ट आहे की प्रतिज्ञापत्र हा एक अतिशय महत्वाचा दस्तऐवज आहे. अधिकृत प्रतिनिधींनी त्यावर स्वाक्षरी केली तरीही, ज्यांना खटल्याच्या परिस्थितीची पूर्ण माहिती आहे. त्यांनीच त्यावर स्वाक्षरी करणे अपेक्षित आहे. आणि ज्या व्यक्तीला अशा वस्तुस्थितीची आणि परिस्थितीच्या अस्तित्वाची जाणीव आहे, अशा व्यक्तीने प्रतिज्ञापत्र ज्या तथ्यांचे शपथपूर्व विधान केले आहे.

प्र. २० स्थगिती, हुकूम, हुकूम बाजूला ठेवणे, खटल्या पुनर्संचयित करणे.

→ स्टे ऑर्डर :-

स्थगितीचा आदेश न्यायालयीन कार्यवाही थांबविणे, अटक करणे किंवा निलंबित सूचित करतो. इतर विविध उपयोगांमध्ये स्थगनाचा आदेश प्रामुख्याने डिक्रीच्या (पक्षांचे अधिकार) निर्धारित करणारा निर्णय) अंमलबजावणी (डिक्रीला व्यवहारात आणणे) विरुद्ध पारित केला जातो. निर्णय कर्जदाराच्या (ज्याच्या हिताच्या विरोधात डिक्री पारित करण्यात आली आहे.) अशा डिक्री विरुद्ध अपीलीय न्यायालयात अपील सक्षम करण्यासाठी डिक्रीच्या अंमलबजावणीवर स्थगिती दिली जाते. (ऑर्डर २१, नियम २६, ऑर्डर ४१, नियम ५ सीपीसी १९०८) असा आदेश उक्त डिक्रीच्या अंमलबजावणीसाठी कोणतीही कार्यवाही सुरु करण्यास प्रतिबंधित करतो.

* मनाई आदेश :-

मनाई आदेश म्हणजे एखाद्या व्यक्तीला एखादी विशिष्ट कृती करण्यास किंवा न करण्यास भाग पाडणारा न्यायालयाचा आदेश. ते वेगवेगळ्या प्रकारचे असतात.

- तात्पुरता (सिव्हील प्रोसिजर संहिता १९०८ च्या ऑर्डर ३९ आणि कायम (विशिष्ट मदत कायदा, १९६३ चे कलम ३८-४२) विविध घटकांच्या आधारावर (स्थिती टिकून ठेवणे, शिल्लक राखणे सोयीनुसार, प्रथम दर्शनी केस, अपूरणीय दुखापत इ.) एक नंतरचे कायमस्वरूपी प्रतिबंधीत करते किंवा एखाद्या व्यक्तीला विशिष्ट कृती करण्यास बंधनकारक करते.
- प्रतिबंधात्मक (ज्या (क्रिया प्रतिबंधीत करतात) आणि अनिवार्य (ज्या कृतींना करण्यास भाग पाडतात.)

• आहिरात अंतरिक्ष (अर्जाच्या प्रलंबित कालावधीत मंजूर केलेले आणि त्याच्या निकालापर्यंत आपरेशिव आणि अंतरिक्ष जे अर्ज निकाली काढताना मंजूर केले जातात आणि खटला निकाली होईपर्यंत ऑपरेशिव)

* हुकूम बाजूला ठेवणे:-

ऑर्डर ९ नियम १३ CPC अंतर्गत पूर्वपक्ष डिक्री बाजूला ठेवणे म्हणजे आदेश ९ नियम १३ प्रतिवादीला दिवाणी न दिसल्यामुळे पास झालेला पूर्वपक्ष डिक्री बाजूला ठेवण्यासाठी अर्ज करण्यासाठी एक उपाय प्रदान करतो. जेव्हा प्रतिवादी कोर्टात समाधानकारक सादर करतो किंवा समन्स नाहि बजावला जात नाही तेव्हाच कोर्ट माजी डिक्रीला बाजूला ठेवते.

* समन्स योग्यरित्या पूर्ण झाले नाहीत:-

सुशीलकुमार सभरवाल विरुद्ध वि. गुरप्रीत सिंग आणि कोर्स (२००२) मध्ये न्यायालयाने हे मान्य केले की प्रतिवादीला समन्स योग्यरित्या बजावले गेले नाहि. आणि प्रतिवादीकडे न्यायालयात हजर राहण्यासाठी पुरेसे नव्हते;

* खटला पुर्नसंचयित करणे:-

दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश ९ नियम ९ नुसार जिथे खटला नियम ८ अंतर्गत पूर्ण किंवा अंशतः फेटाळला गेला असेल तर, वादीला कार्यवाहीच्या त्याच कारणासदर्भात नवीन खटला आणण्यापासून प्रतिबंधित केले जाईल. परंतु तो डिसमिस बाजूला ठेवण्याच्या आदेशासाठी अर्ज करु शकतो आणि खटला पुढे चालवण्यासाठी एक दिवस नियुक्त करेल.

प्र २१) न्यायालयाने आयोग जारी करणे.

→ आयोग म्हणजे एखादया व्यक्तीला न्यायालयाच्या वतीने कार्य करण्यासाठी आणि न्यायालयाला पूर्ण आणि पूर्ण न्याय देण्यासाठी आवश्यक असलेली प्रत्येक गोष्ट करण्यासाठी न्यायालयाने पार पाडणाऱ्या अशा व्यक्तीला कोर्ट कमीशनर म्हणून ओळखले जाते.

उदा. जेव्हा जेव्हा न्यायालयाला स्थानिक तपास करावा लागतो तेव्हा एक आयुक्त नियुक्त केला जातो जो स्थानिक तपास करतो. तसेच जो साक्षीदार पुराव्यासाठी न्यायालयात येऊ शकत नाही त्याच्या पुराव्याची नोंद करण्यासाठी न्यायालय अशा पुराव्याच्या नोंदीसाठी आयोग जारी करू शकते.

* आयुक्त कोण नियुक्त करू शकतो ?

CPC अंतर्गत आयोग जारी करणारे न्यायालय आयुक्तांची नियुक्ती करू शकते. कलम ७५ अशी तरतूद करते की, 'न्यायालय' कमीशन जारी करू शकते. जर मर्यादा आणि निर्बंध लागू असतील. त्यामुळे खटल्याचा निर्णय होणारे न्यायालय आयुक्तांची नियुक्ती केली जाते. न्यायालयाला आयुक्त नियुक्त करण्याचा विवेकाधिकार आहे आणि असा अधिकार कोणत्याही पक्षाच्या अर्जावर वापरला जाऊ शकतो. किंवा न्यायालय स्वतः आयोग जारी करू शकतो.

आयुक्ताची नियुक्ती करण्यासाठी न्यायालयांनी कोणती प्रक्रिया अवलंबली हे आपण या लेखात नंतर समजून घेऊ.

* आयुक्त म्हणून कोणाची नियुक्ती केली जाऊ शकते ?

सामान्यत : उच्च न्यायालयाद्वारे आयुक्तांचे एक पॅनेल तयार केले जाते ज्यामध्ये वकिलांची निवड केली जाते. जे न्यायालयाने जारी केलेले आयोग पार पाडण्यास सक्षम असतात. आयुक्त म्हणून नियुक्त केलेली व्यक्ती स्वतंत्र नि:पक्षपाती स्वरूपात आणि त्यात सहभागी असलेल्या पक्षांमध्ये रस नसलेली असावी. अशा व्यक्तीकडे कमिशन पार पाडण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये असणे आवश्यक आहे.

* आयुक्त नियुक्तीची प्रक्रिया :-

प्रत्येक उच्च न्यायालयाला (अनुच्छेद २२७) नियम आणि नियम बनविण्याचा अधिकार आहे. ज्याचे पालन अधिनस्थ न्यायालयांनी केले पाहिजे. प्रत्येक राज्याच्या उच्च न्यायालयाच्या नियमांमध्ये आयुक्तांच्या नियुक्तीची प्रक्रिया प्रदान केली आहे.

* न्यायालय कधी आयुक्त नियुक्त करू शकते :-

न्यायालयाकडून आयोग जारी केल्यावर न्यायालयाकडून आयुक्ताची नियुक्ती केली जाऊ शकते. CPC च्या कलम ७५ नुसार न्यायालयाला खालील कार्ये पार पाडण्यासाठी आयोग जारी करण्याचा अधिकार आहे.

* साक्षीदार तपासण्यासाठी :- ऑर्डर २६ नियम १-८

पुराव्याचा सामान्य नियम म्हणजे पुरावा न्यायालयासमोर आणणे आणि ते रेकॉर्ड करणे आवश्यक आहे. साक्षीदारास न्यायालयात हजर न होता पुरावा सादर करण्याची परवानगी दिली.

प्र. २२ प्रापकर्त्यांची नियुक्ती :-

प्रापकर्त्याच्या नियुक्तीच्या मार्गाने दिलासा देणे न्यायालयाच्या विवेकबुद्धीनुसार आहे. स्पेसिफिक रिलीफ ॲक्ट १८७७ च्या कलम ४४ नुसार, "दाव्यासाठी प्रलंबित असलेल्या रिसिव्हरची नियुक्ती ही न्यायालयाच्या विवेकबुद्धीवर असलेली बाब आहे. त्याच्या नियुक्तीचे पद्धत आणि परिणाम आणि त्याचे अधिकार, कर्तव्ये आणि दायित्वे नियंत्रीत केली जातात.

* नागरी प्रक्रिया संहितेद्वारे :-

संहितेच्या ऑर्डर XL नियम - १ मध्ये दिलेल्या अटी पूर्ण झाल्यावरच न्यायालय विवादीत मालमत्तेसाठी रिसीव्हर नियुक्त करण्यास सक्षम आहेत. नागरी प्रक्रिया संहिता १९०८ च्या आदेश XL नियम - १ नुसार, "जेथे न्यायालयाला न्याय आणि सोयीस्कर वाटेल तेव्हा न्यायालय आदेशाद्वारे

(अ) डिक्रीच्या आधी किंवा नंतर कोणत्याही मालमत्तेच्या प्रापकर्ता नियुक्त करणे.

(ब) कोणत्याही व्यक्तीला मालमत्तेच्या ताब्यात किंवा ताब्यातून काढून टाका.

(क) रिसिवरच्या ताबा, ताब्यात किंवा व्यवस्थापनासाठी ते वचनबद्ध करा.

(ड) दावे आणणे आणि बचाव करणे आणि मालमत्तेची वसुली, व्यवस्थापन, संरक्षण जतन आणि सुधारणा भाडे व नफा गोळा करणे अशा भाडे आणि नफ्यांचा अर्ज आणि विल्हेवाट लावणे, असे सर्व अधिकार प्रापकर्त्याला प्रदान करणे आणि मालकाकडे असलेल्या दस्तऐवजांची अंमलबजावणी किंवा न्यायालयाला योग्य वाटेल तसे अधिकार.

प्र. २६ सर्वसाधारण सूर :-

① न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र आणि न्यायिकता (कलम ९ ते १४)

संहितेचा भाग प्रामुख्याने तीन समस्यांशी संबंधित आहे. प्रथम कोणत्या मुद्दयावर दिवाणी खटला भरला जाऊ शकतो. दुसरी रेस ज्युडीकॅटा संकल्पना, तिसरे भारतीय अधिकार क्षेत्रात परकीय निर्णयांचा प्रभाव.

② खटला दाखल करण्याचे ठिकाण :- (कलम १५ ते २५)

संहितेचा हा भाग प्रामुख्याने तीन समस्यांशी संबंधित आहे. प्रथम विशिष्ट दिवाणी खटल्यासाठी योग्य न्यायिक न्यायालय शोधताना ज्या पैलू आणि मुद्दयांचा विचार करणे आवश्यक आहे. दुसरे अधिकारक्षेत्रावरील आक्षेप काय आणि केव्हा सूचित केले जाऊ शकतात. तिसरे दिवाणी खटले हस्तांतरीत किंवा मागे घेण्याचे सर्वोच्च न्यायालय, उच्च न्यायालये आणि जिल्हा न्यायालयांचे अधिकार

③ खटल्यांची संस्था (कलम २६) :-

संहितेचा हा भाग मुद्द्यांशी संबंधित आहे कारण दिवाणी खटला सुरू करण्यासाठी आणि संस्थापित काय संस्थापित करण्यासाठी काय म्हटले जाईल.

④ समन्स आणि डिस्कव्हरी (कलम २७ ते ३२)

संहितेचा हा भाग प्रतिवादी आणि साक्षीदार या दोघांना जारी केलेल्या समन्सच्या प्रक्रियेशी संबंधित आहे आणि समन्सच्या सेवेमध्ये चूक केल्यामुळे, कृती केल्याबद्दल दंड आहे. हा भाग

न्यायालयाच्या न्यायाच्या हितासाठी पुरावे आणण्यासाठी आणि प्रतिपत्राच्या मदतीने सिद्ध करण्याच्या अधिकाराशी देखील संबंधित आहे.

⑤ निर्णय आणि हुकूम :- (कलम ३३)

कोडच्या हा भाग दोन संकल्पनाशी संबंधित आहे. प्रथम ज्यामध्ये न्यायाधीश प्रकरणाचा निर्णय घेतात आणि निर्णय देतात. दुसरे, निर्णय, डिक्रीच्या संदर्भात कार्यकारी दस्तऐवजाची औपचारिक अभिव्यक्ती

⑥ व्याज (कलम ३४) :-

कोडच्या हा भाग मूळ रकमेव्यतिरिक्त डिक्री केलेल्या मूळ रकमेवरील व्याज जर असेल तर संबंधित आहे.

⑦ खर्च :- (कलम ३५- ३५ब)

Seen

2578 2467 | 2579 3120
Fax : 022 2578 2466

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha's

ASMITA COLLEGE OF LAW

Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India

E-mail : asmitacollegeoflaw@gmail.com **Website**: www.asmitacollegeoflaw.com

Asmita College Chowk, Kannamwar Nagar 2, Vikhroli(E), Mumbai 400 083

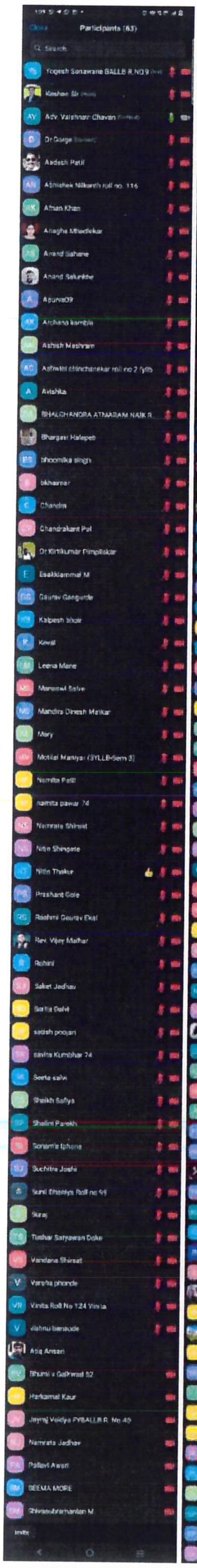

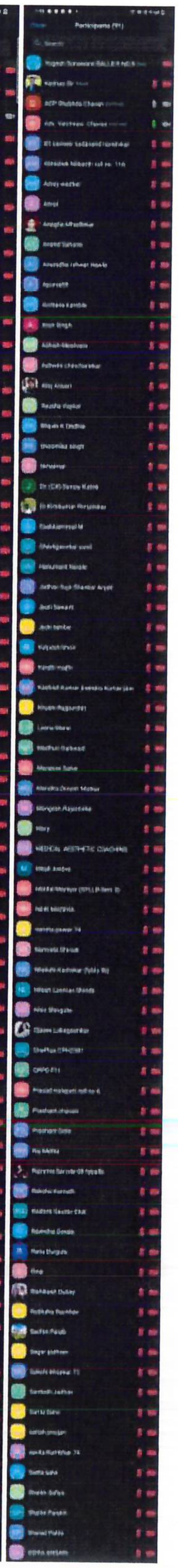

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

2578 2467 | 2579 3120
Fax : 022 2578 2466

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha's

ASMITA COLLEGE OF LAW

Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India

E-mail : asmitacollegeoflaw@gmail.com **Website**: www.asmitacollegeoflaw.com

Asmita College Chowk, Kannamwar Nagar 2, Vikhroli(E), Mumbai 400 083

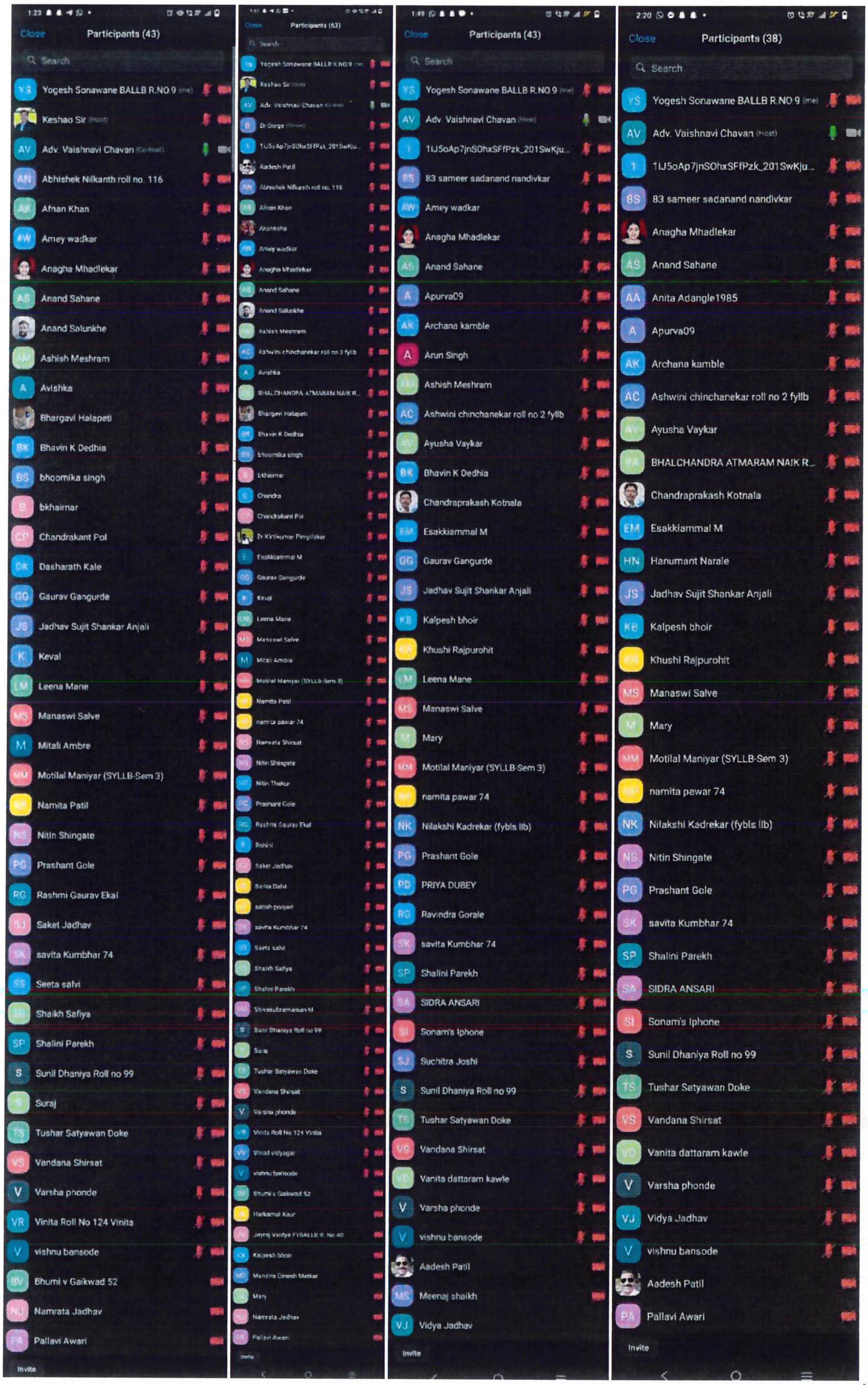

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Affiliated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

10:06 357 KB/S 84

asmita law college

All Posts People Groups Reels

Like Comment Share

Asmita Law College
26 Nov 2021 ·

Asmita College of Law . Wishes everyone a very happy Constitution Day !! Preamble

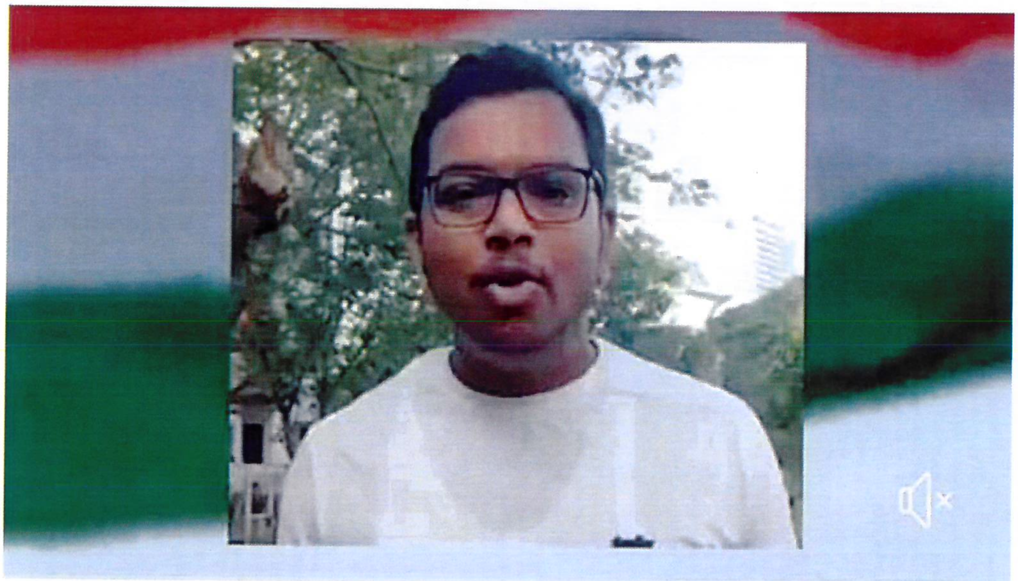

42 1 comment • 231 views

Like Comment Share

Asmita Law College
24 Jan 2022 ·

24th January 2022 National Girl Child Day

ASMITA COLLEGE OF LAW Kannamwar Nagar-2 Vikhroli-E Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Affliated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

10:06 233 KB/S 84

asmita law college

All Posts People Groups Reels

Like Comment Share

Asmita Law College

26 Nov 2021 ·

Asmita College of Law . Wishes everyone a very happy Constitution Day !! Preamble

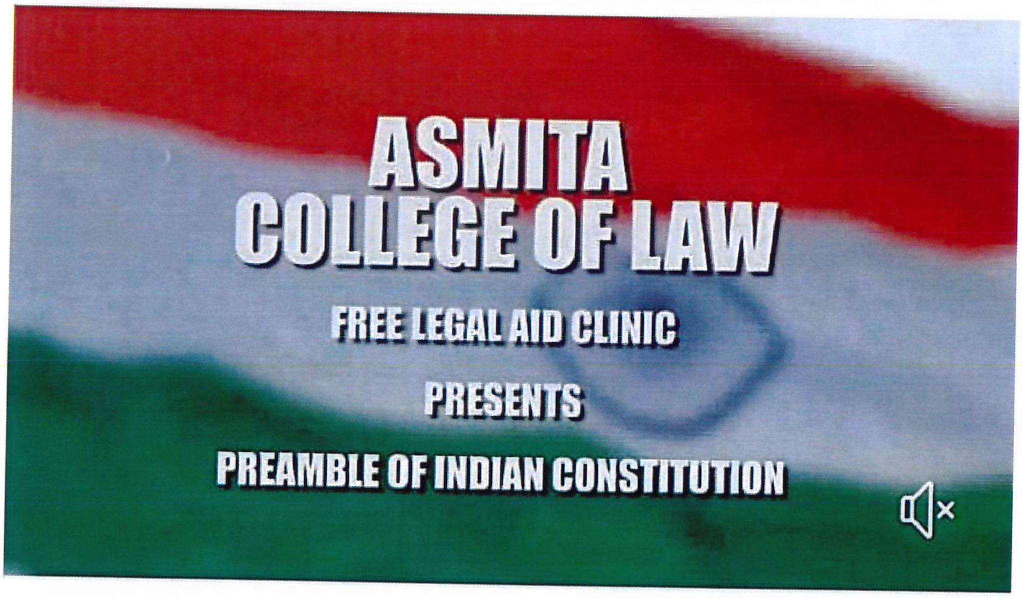

42 1 comment • 231 views

Like Comment Share

ASMITA COLLEGE OF LAW Kannamwar Nagar-2, Vikhroli-E, Mumbai-83

Asmita Law College

24 Jan 2022 ·

24th January 2022 National Girl Child Day

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

Was live

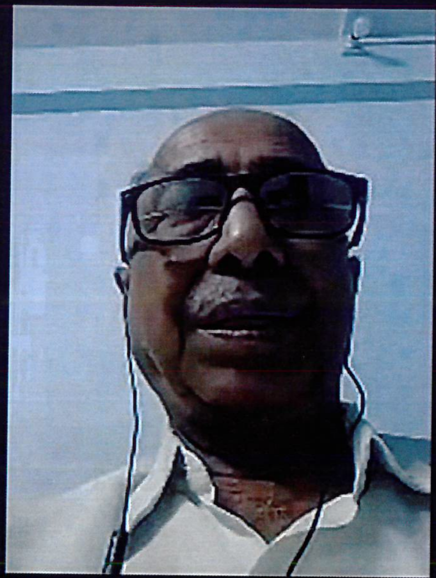

Dr.Gorge

zoom

explained thank you sir

Pravin Ghadi · 0:13
Thank you sir

Pravin Ghadi · 0:16
Thank you keshav sir

Suranga Jadhav 2 · 0:24
Very nice session

Aparna Yadav · 0:41
Thank you sir

Shakil Hasan Ahmed Khan 2 · 0:44
Hello All Good evening

Pandit Pawar · 2:06
Thank you sir

Write a comment...

Comments Top comments Your replies Mor

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E.Mumbai-83

rge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

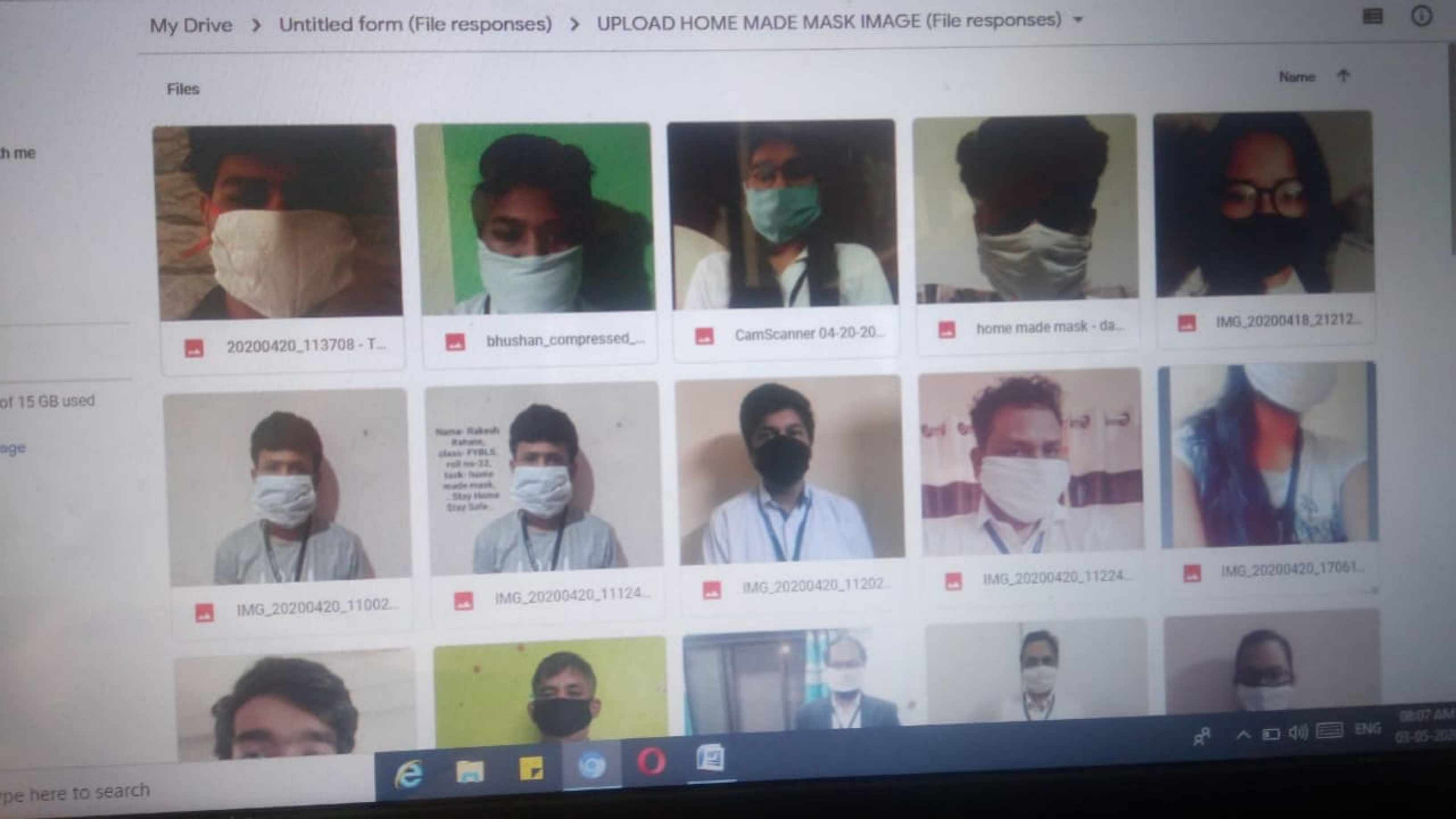

My Drive > Untitled form (File responses) > UPLOAD HOME MADE MASK IMAGE (File responses)
Files
Name
20200420_113708 - T...
bhushan_compressed_...
CamScanner 04-20-20...
home made mask - da...
IMG_20200418_21212...
IMG_20200420_11002...
IMG_20200420_11124...
IMG_20200420_11202...
IMG_20200420_11224...
IMG_20200420_17061...
of 15 GB used
ENG

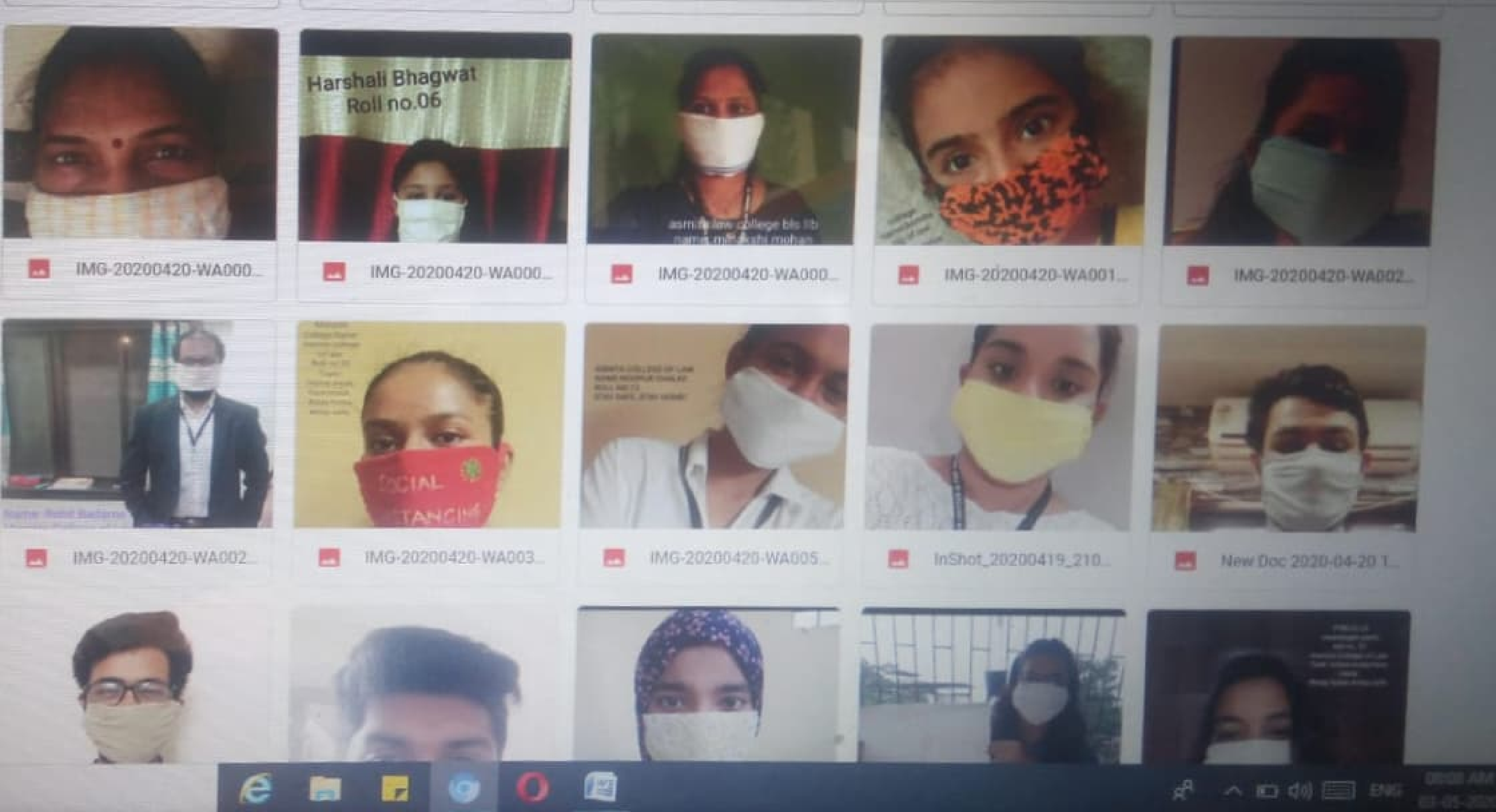
Harshali Bhagwat
Roll no.06
IMG-20200420-WA000...
IMG-20200420-WA000...
IMG-20200420-WA000...
IMG-20200420-WA001...
IMG-20200420-WA002...
IMG-20200420-WA002...
IMG-20200420-WA003...
IMG-20200420-WA005...
InShot_20200419_210...
New Doc 2020-04-20 1...
ENG

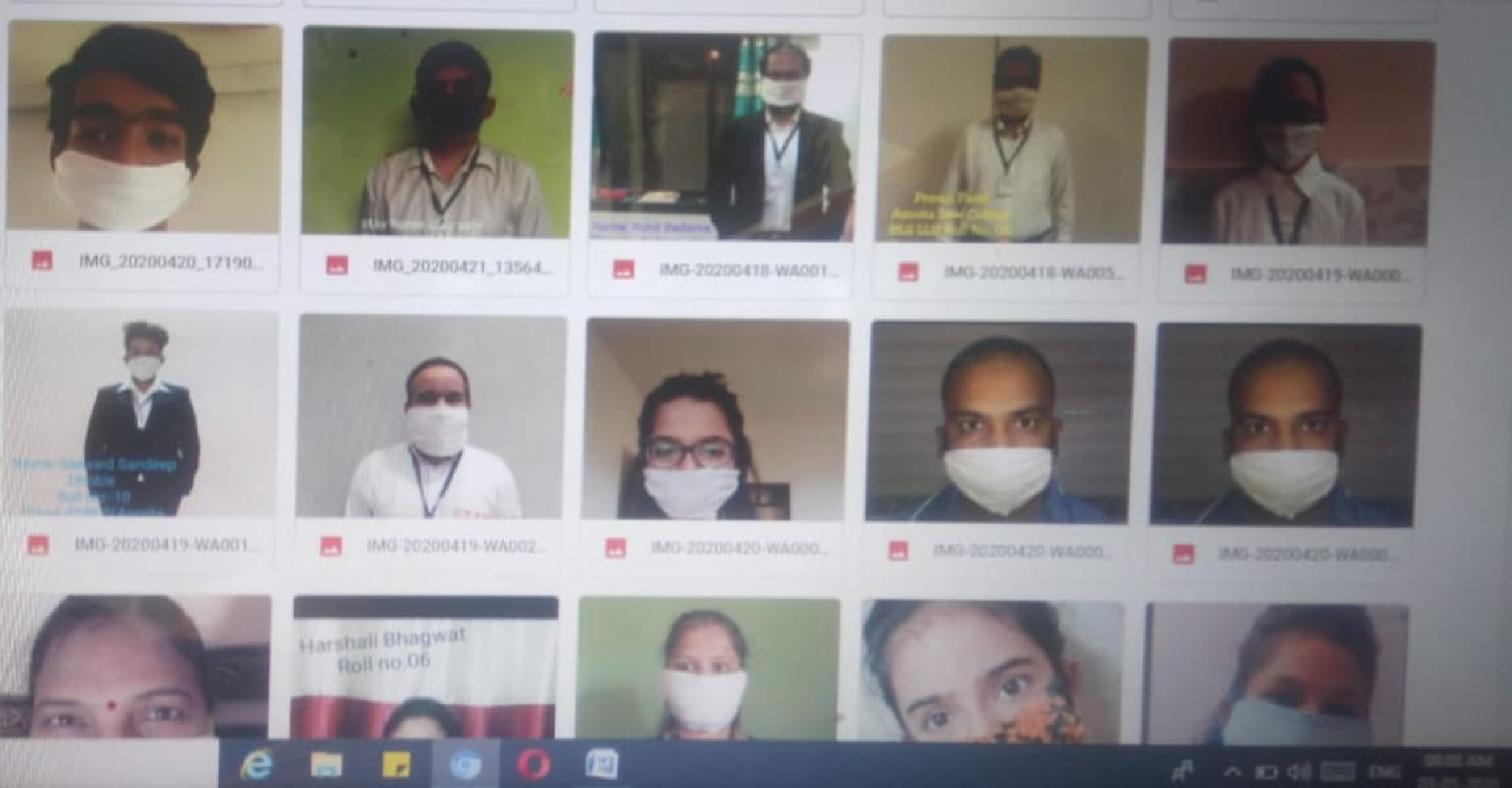
IMG_20200420_17190...
IMG_20200421_13564...
IMG-20200418-WA001...
IMG-20200418-WA005...
IMG-20200419-WA000...
IMG-20200419-WA001...
IMG-20200419-WA002...
IMG-20200420-WA000...
IMG-20200420-WA000...
IMG-20200420-WA000...
Harshali Bhagwat
Roll no.06

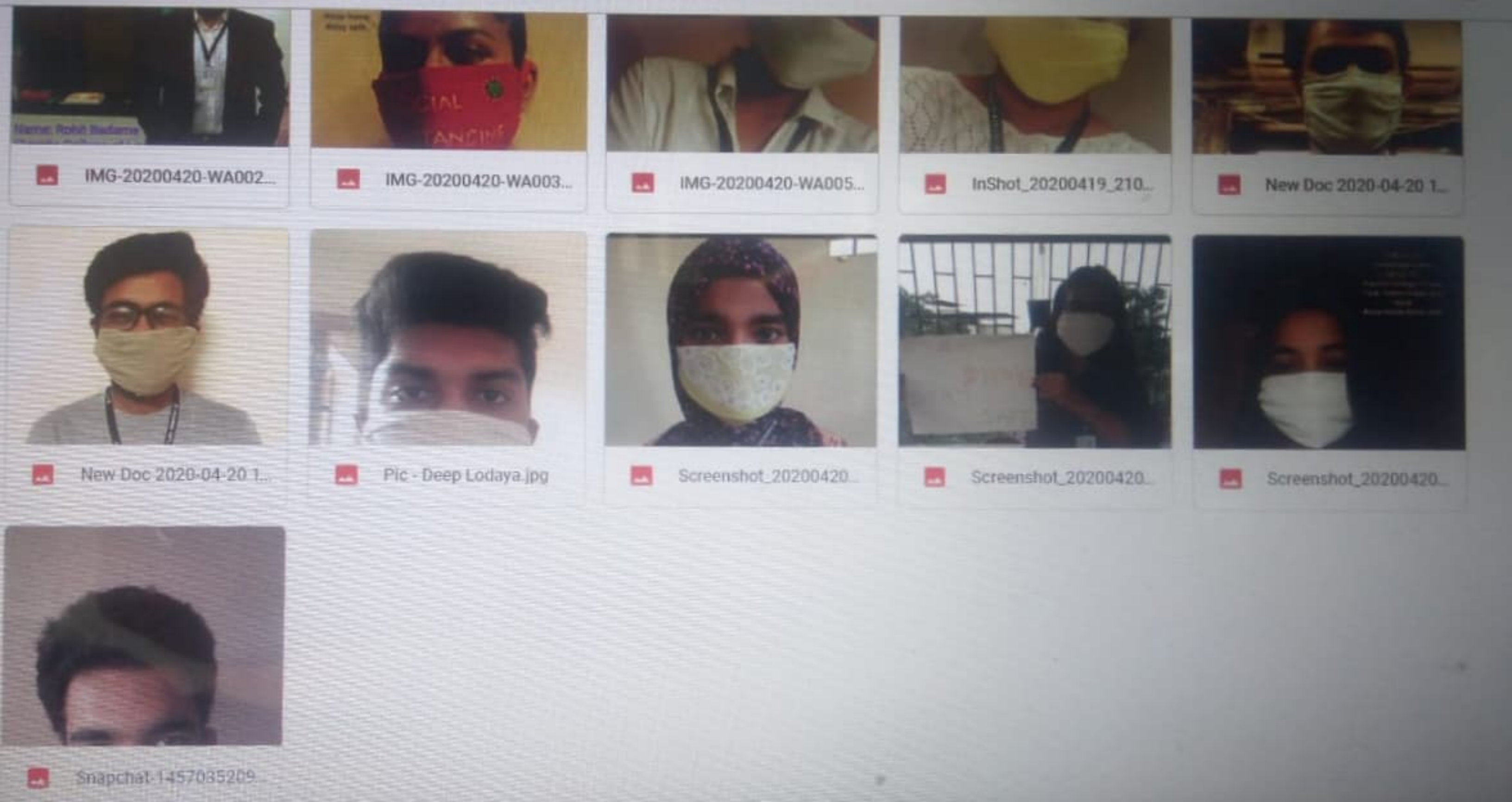
IMG-20200420-WA002...
IMG-20200420-WA003...
IMG-20200420-WA005...
InShot_20200419_210...
New Doc 2020-04-20 1...
New Doc 2020-04-20 1...
Pic - Deep Lodaya.jpg
Screenshot_20200420...
Screenshot_20200420...
Screenshot_20200420...
Snapchat-1457035209...

2578 2467 | 2579 3120
Fax : 022 2578 2466

Om Vidyalankar Shikshan Sanstha's

ASMITA COLLEGE OF LAW

Affiliated to the University of Mumbai and Approved by the Bar Council of India

E-mail : asmitacollegeoflaw@gmail.com **Website**: www.asmitacollegeoflaw.com

Asmita College Chowk, Kannamwar Nagar 2, Vikhroli(E), Mumbai 400 083

COMPUTER LAB

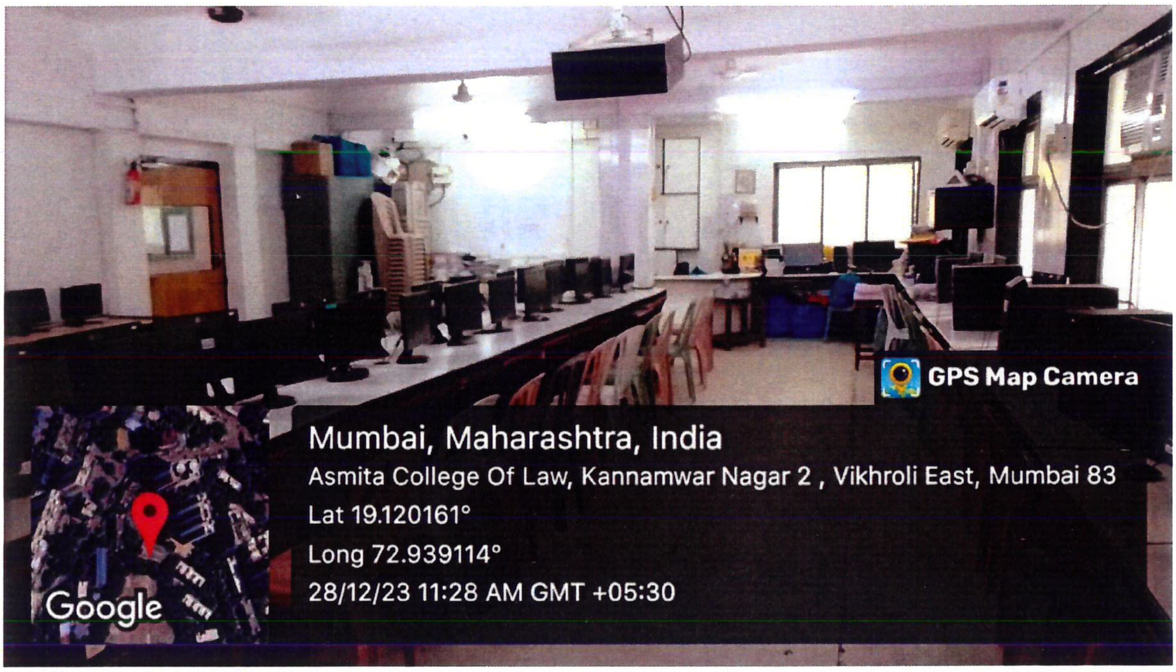

ASMITA COLLEGE OF LAW Kannamwar Nagar-2 Vikhroli-E.Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

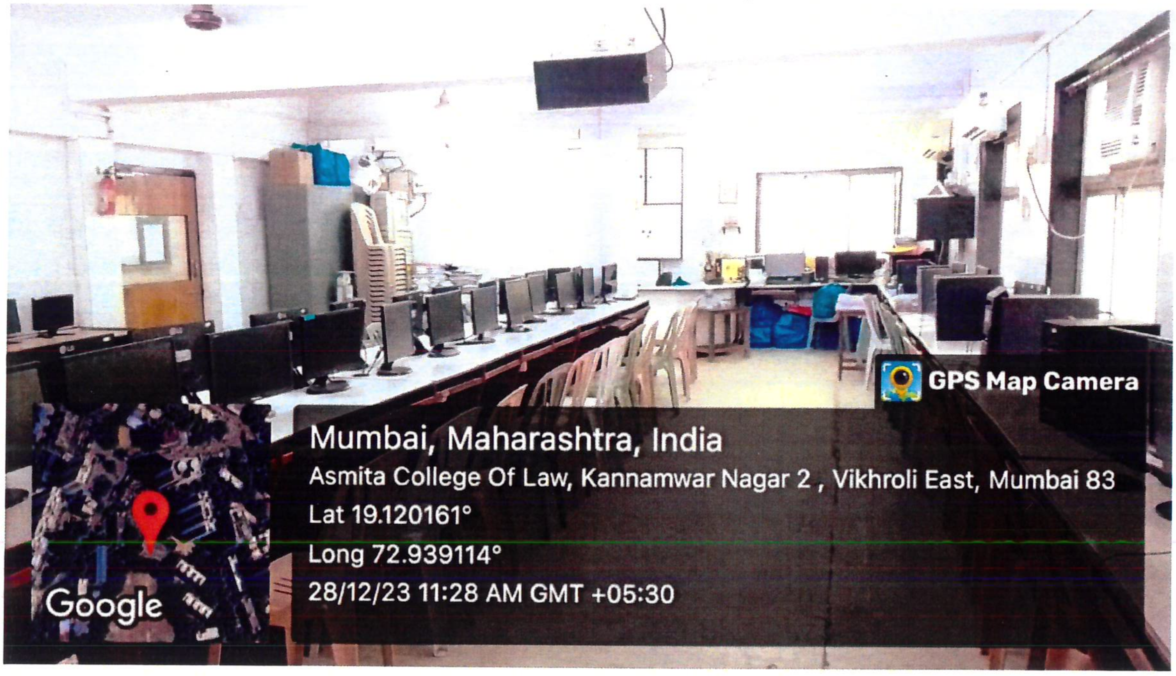

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E.Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

WIFI POINT

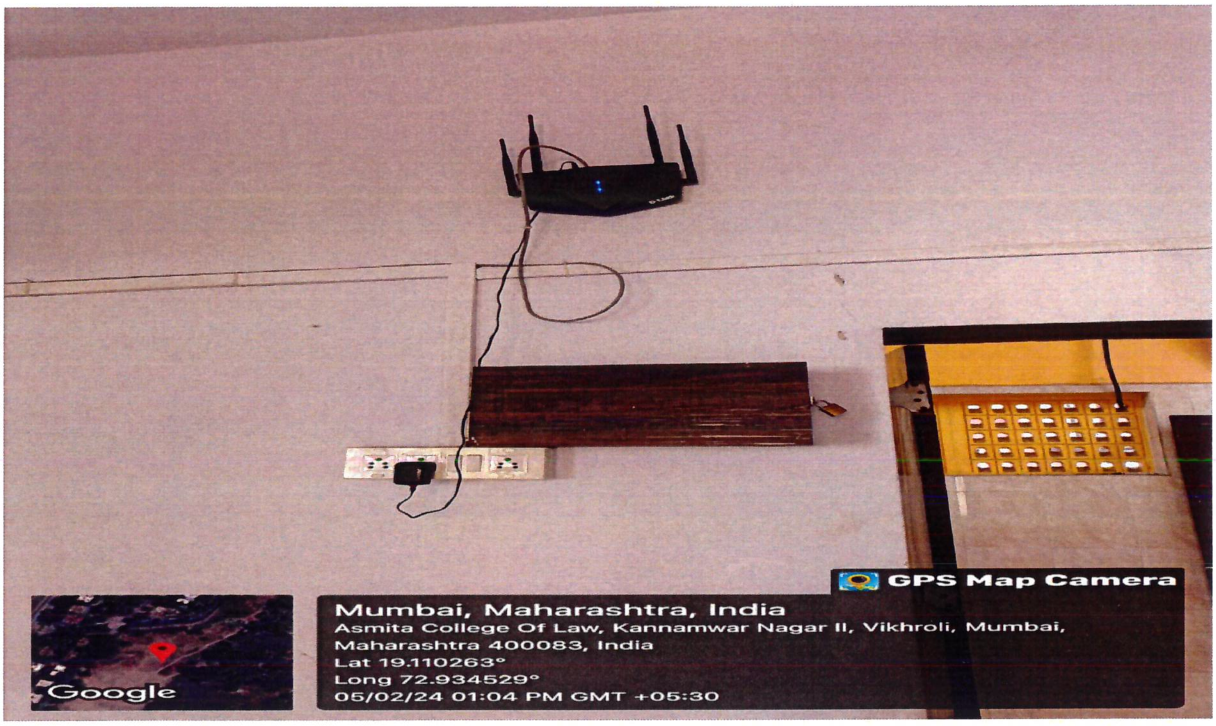

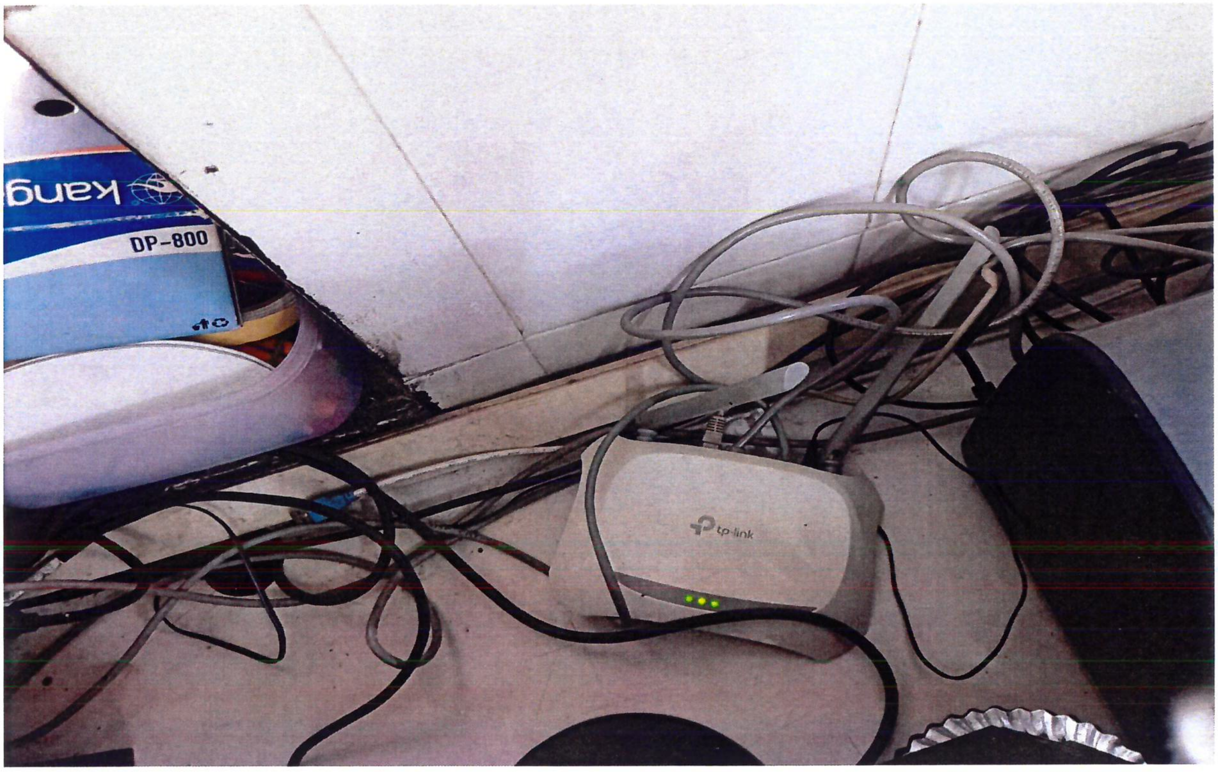

ASMITA COLLEGE OF LAW Kannamwar Nagar-2 Vikhroli-E. Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E.Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Affiated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

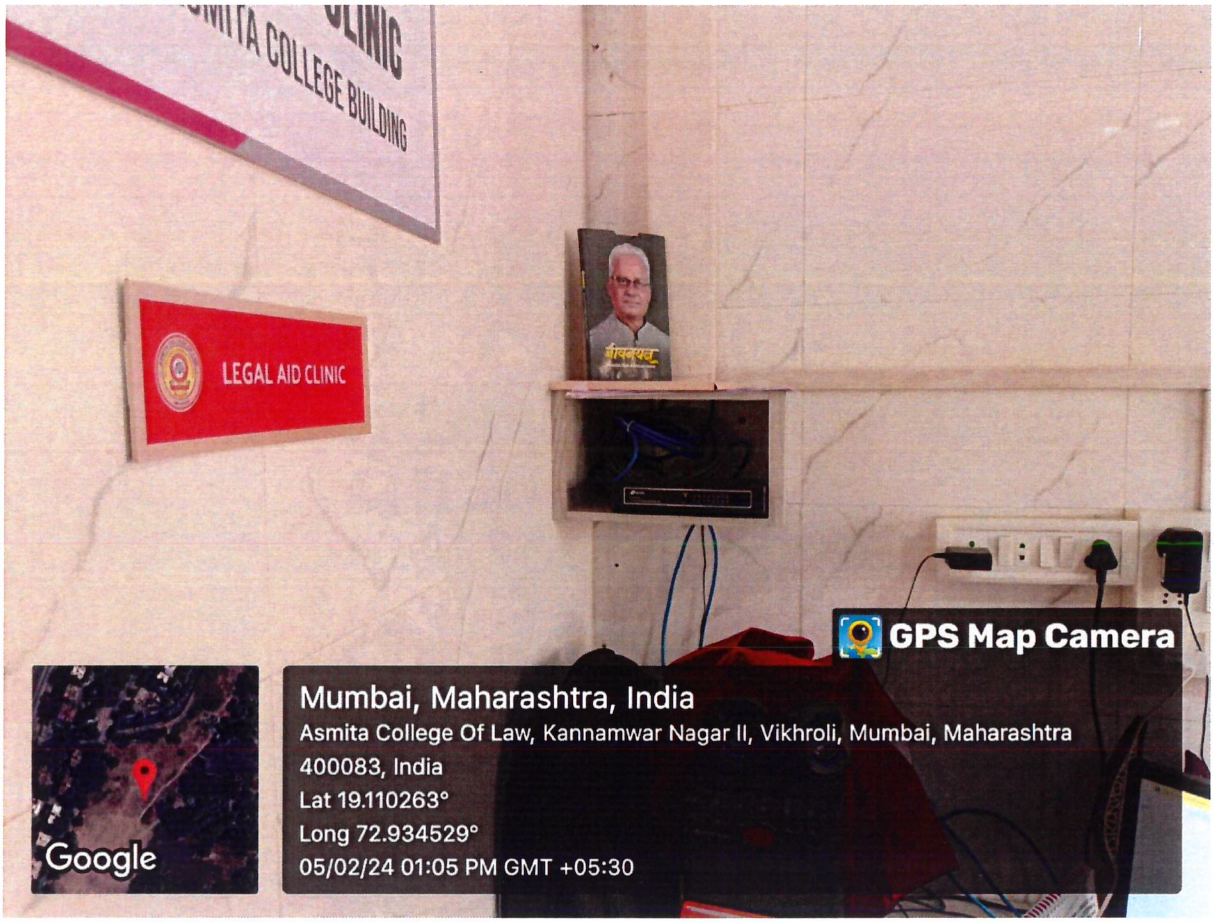

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E.Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Affiliated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

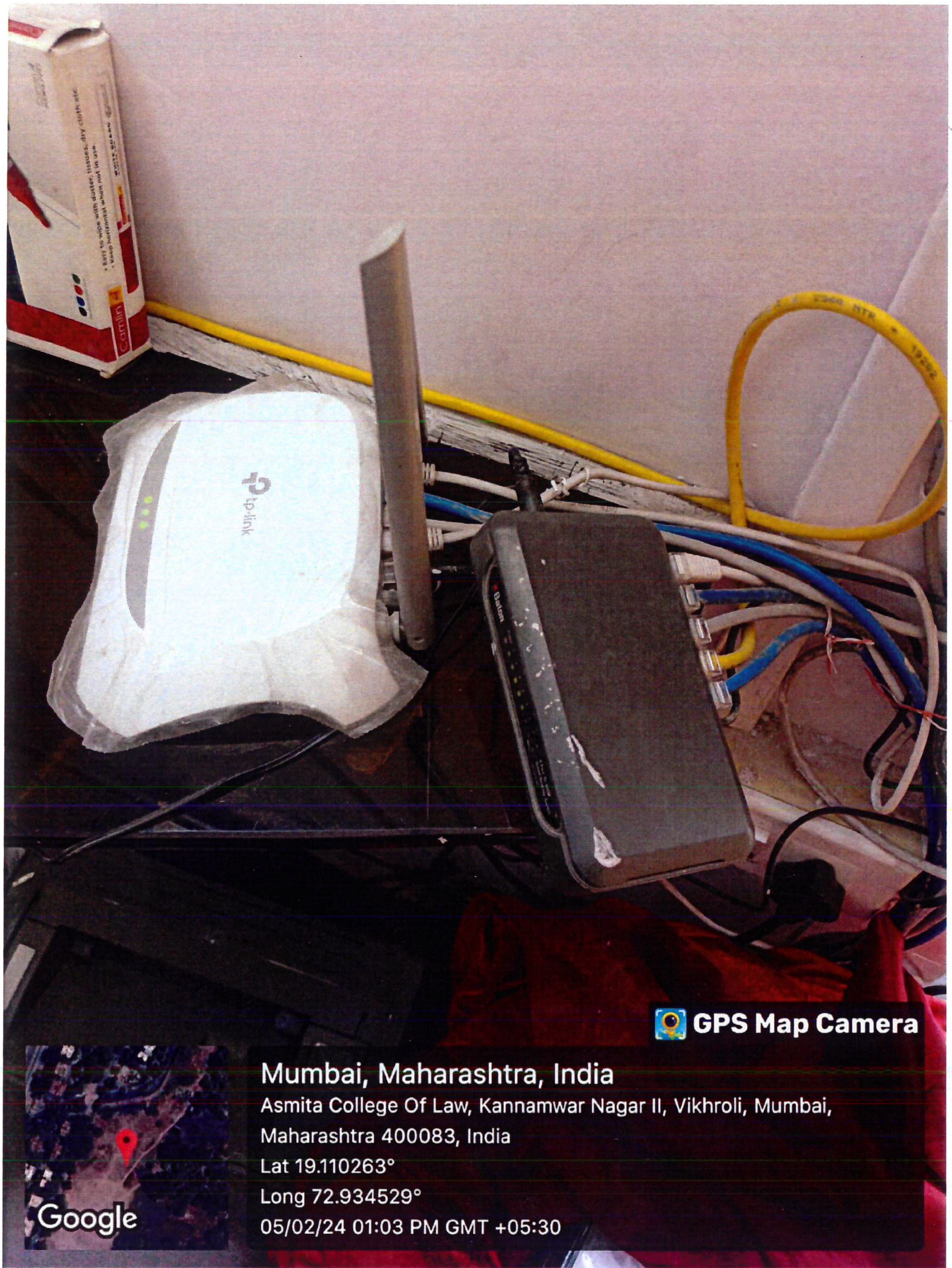

ASMITA COLLEGE OF LAW Kannamwar Nagar-2 Vikhroli-E, Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Vikhroli (East), Mumbai-83.

SMART CLASS ROOM

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E, Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA C... OF LAW
Afflated ... Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.

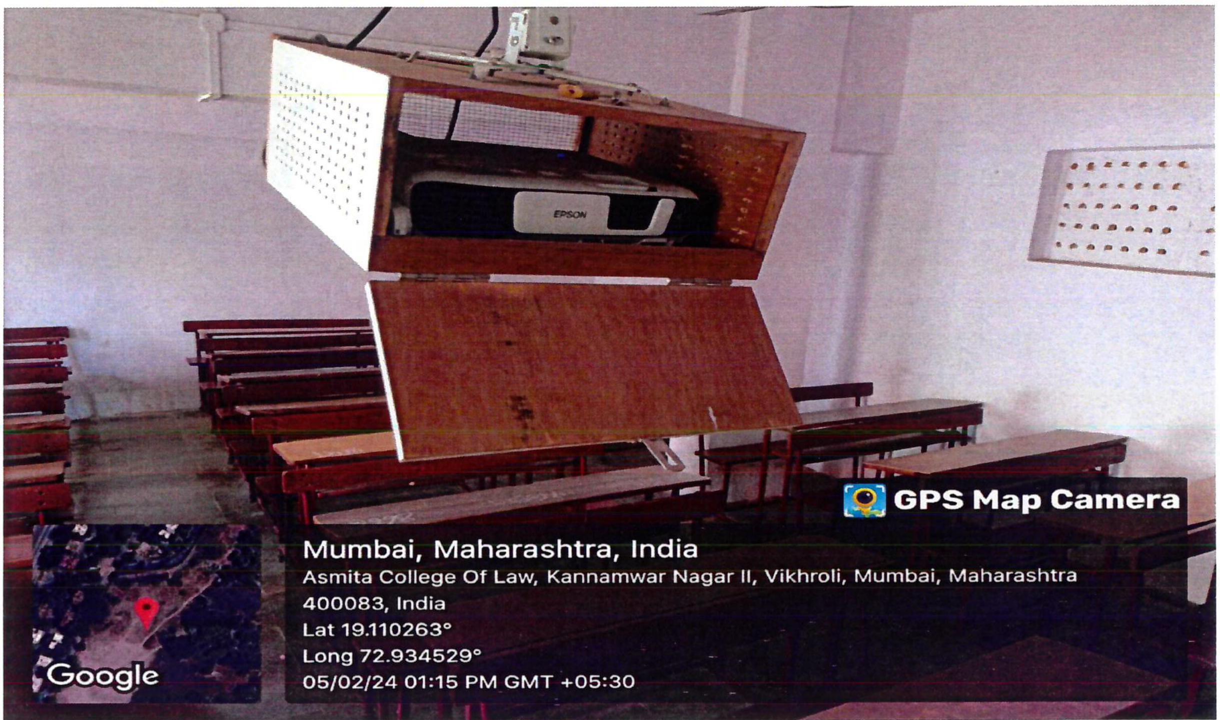

ASMITA COLLEGE OF LAW
Kannamwar Nagar-2
Vikhroli-E.Mumbai-83

Incharge Principal
ASMITA COLLEGE OF LAW
Afflated To University Of Mumbai
Vikhroli (East), Mumbai-83.